Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газети

Обуначига — 1 сўм 50 тийин. Сотувда — 3 сўм.

1992 йил 27 октябрь, сешанба № 211 (21.309).

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЯПОНИЯЛИК МЕҲМОННИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов 26 октябрь куни Япония молия вазирининг халқаро ишлар бўйича муовини Тадао Чинони қабул қилди.

И. Каримов Ўзбекистон Республикаси билан Япония ўртасидаги алоқаларни кенг йўлга қўйиш иккала мамлакат учун ҳам жуда фойдали эканини, дунё иқтисодиётида юксак мавқега эга бўлган мамлакат тажрибаси Ўзбекистон миллий иқтисодиётини барпо этишда қўл келишини таъкидлади.

Жаноб Т. Чино Япония ҳукумати Ўрта Осиёдаги ёш мустақил давлатларга молиявий, иқтисодий ёрдам беришга тайёр эканини маълум қилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов, молия вазири Э. Боқибоев ва ташқи ишлар вазири У. Абдураззоқов ҳозир бўлишди.

(ЎзА).

ЙИҒИМ-ТЕРИМДА ҲАР ДАҚИҚА ҒАНИМАТ!

● ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ ҒУЗОР РАЙОНИНИНГ ДЕҲҚОНЛАРИ РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ БЎЛИБ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ДАВЛАТ БУЮРТМАСИНИ БАЖАРДИЛАР. РАЙОН ТАЙЁРЛОВ ПУНКТЛАРИГА 30 МИНГ ТОННАДАН ЗИЁД «ОҚ ОЛТИН» ТОПШИРИЛДИ. ҲОСИЛНИНГ КЎП ҚИСМИ ПАХТА ТЕРИШ МАШИНАЛАРИ ЁРДАМИДА ТЕРИБ ОЛИНДИ.

● ОЛОТ РАЙОНИ ПАХТАКОРЛАРИ ҲАМ ЗАФАР ҚУЧИШДИ. УЛАР ЖАМИ 28 МИНГ 200 ТОННА ПАХТА ТАЙЁРЛАШДИ.

● ПЕШҚАДАМ ОЛТИНКЎЛ, БЎЗ, ДАНҒАРА, ШОФИРКОН, БУВАЙДА ВА ҚОРАКЎЛ РАЙОНЛАРИНИНГ ПАХТАКОРЛАРИ БЕЛГИЛАНГАН МАРРАГА ЯҚИНЛАШИБ ҚОЛДИЛАР.

● ҲАММА ЖОЙДА ТЕРИМ СУРЪАТИ КУЧАЙДИ — ПАХТАНИНГ ХАРИД НАРХИ ОШИРИЛГАНИ ИЖОБИЙ САМАРАСИНИ КЎРСАТМОҚДА.

● РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ

АМАЛИЙ ЖАВОБИМИЗ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг етиштирилган пахта ҳосилини тезроқ йиғиб-териб олишда қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларини рағбатлантириш, моддий-техника ва энергетика ресурсларига ошиб кетган харажатларини қоплаш, шунингдек, хўжаликларнинг иқтисодиётини мустаҳкамлаш учун зарур шарт-шароитларни яратиш мақсадида давлатга сотиладиган пахтанинг амалдаги харид нархларини 1,5 баравар ошириш тўғрисидаги Фармони деҳқонларимизнинг дилидаги гап бўлди. Бундан руҳланган меҳнаткашларимиз давлатга пахта сотиш режасини республикада биринчи бўлиб уддалашди. Қабул пунктларига 30 минг тоннадан зиёд юқори сифатли «оқ олтин» етказиб берилди.

Ғалаба манзилига вилоятда биринчи бўлиб етиб келган Ленин номли, Улуғбек номли, М. Ҳасанова номли, Навоий номли, «Наврўз» давлат-ширкат хўжаликлари, «Навбаҳор» хўжаликлараро корхонаси пахтакорлари район хирмонига баракали ҳисса қўшдилар.

Далаларимизда ҳосил кўп. Давлатга яна 3 минг тоннадан кўпроқ пахта топширмоқчимиз. Президентимизнинг Фармони деҳқонларимизни сафарбарликка чорлади. Қанча кўп пахта тайёрласак, иқтисодимиз шунчалик бақувват бўлади.

Яраш НУРУЛЛАЕВ, Ғузор район ҳокими.
Холмат ҲАЛИЛОВ, ХДП район кенгашининг биринчи котиби.

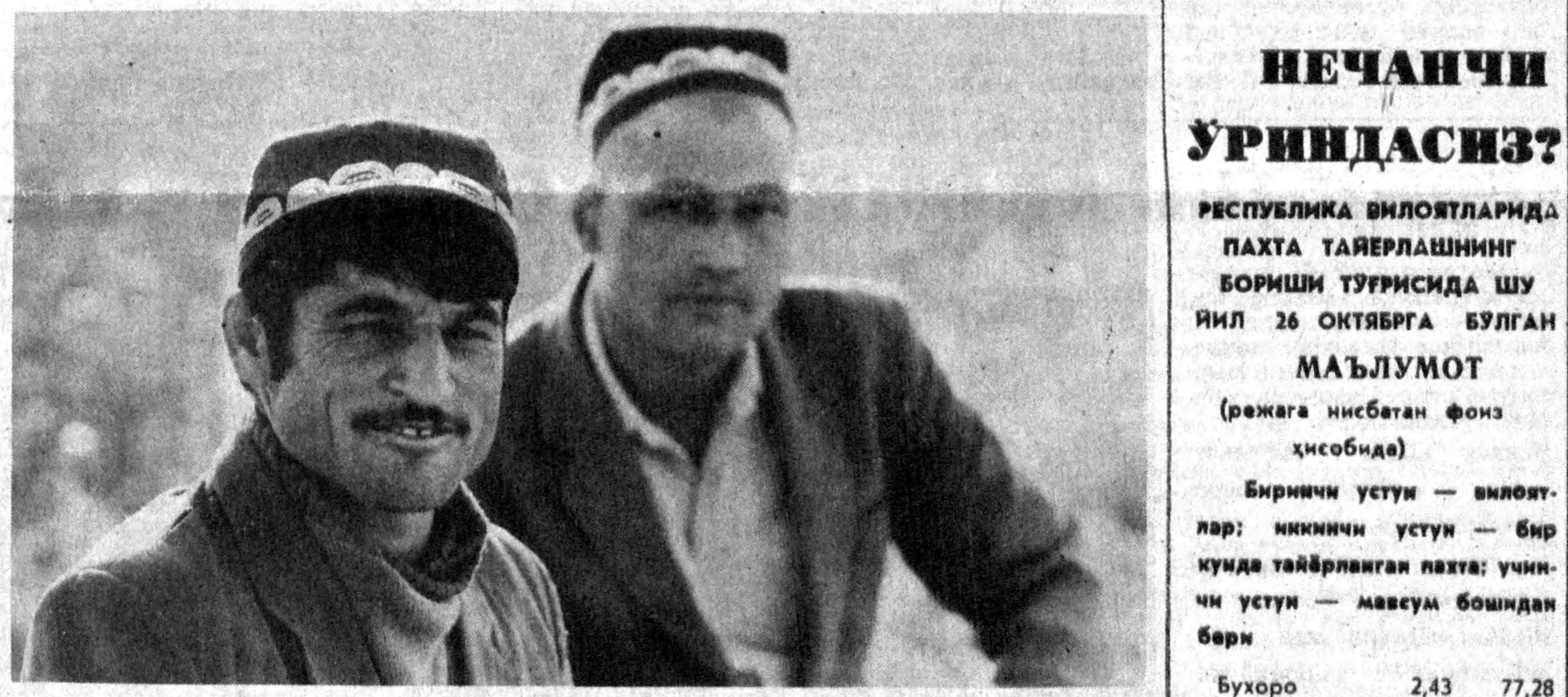

СУРАТЛАРДА: Ғузор райони пахта хирмонига баракали ҳисса қўшганлар: 1. Гулноз Нустанова. 2. М. Ҳасанова номли давлат хўжалиги механизаторлари Зикирилла Қўлдошев ва Жума Очилов. Улар бу мавсумда 125 тоннадан «оқ олтин» теришди.

М. ШАРОПОВ олган суратлар. (ЎзА).

ТИНЧЛИКНИ ҲИМОЯ ҚИЛУВЧИ ОВОЗЛАР

24 октябрь куни Ўзбекистон шаҳарлари ва қишлоқларининг аҳолиси қуролсизланиш йўлидаги ҳаракат ҳафталигини нишонлади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорига мувофиқ бу тадбир ҳар йили бутун дунёда нишонланади.

Бу йил Ўзбекистон тинчлик ва тотувлик жамғармаси анъанавий тинчликпарварлик ҳаракатига алоҳида эътибор бермоқда. Собиқ СССРнинг турли минтақаларида биродаркушлик можаролари чиқиб, юзлаб киши қурбон бўлаётган бир пайтда Ўзбекистонда миллатлараро тотувлик ва осойишталик сақланиб турибди.

Жиззах вилоятида очилган ҳаракат ҳафталиги доирасида Тинчлик куни ўтказилди. Бу кунда вилоятнинг минглаб аҳолиси қатнашди. Фарғонадаги 5-механизация бошқармасининг ходимлари бу тадбирни янгича ўтказдилар. Жамғарманинг вилоят бўлими ходимлари билан биргаликда улар кўпгина мамлакатлар жамоат ташкилотларининг тинчлик учун кураши ҳақида ҳикоя қилувчи кўпгина ҳужжатларни тўпладилар.

Қишлоқ меҳнатчилари далада зўр ғайрат билан ишлаётган бўлсалар ҳам, барибир бу тадбирдан четда турмадилар. Деҳқонлар бўш вақтларида дала шийпонларида йиғилмоқдалар, жамоат ташкилотларининг, тинчлик ва тотувлик жамғармаси бўлимларининг фаоллари, кинопрокат ходимлари уларнинг ҳузурига келмоқдалар. Ўзларини тинч меҳнатга бағишлаган кишилар қўшни Тожикистонда, Кавказортида осойишталик муҳити ўрнатилиши муаммосига қизиқиб қарамоқдалар. Улар сайёрамизнинг барча нотинч минтақаларида тинчликни сақлаш ҳақидаги сўзларни баралла айтмоқдалар.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИНИНГ ҚАРОРИ

СИРДАРЁ ВА СУРХОНДАРЁ ВИЛОЯТЛАРИДАГИ БАЪЗИ БИР РАЙОН ВА ШАҲАР ПОСЁЛКАЛАРИНИНГ НОМЛАРИНИ ЎЗГАРТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсати **қарор қилади:**

Сирдарё ва Сурхондарё вилоятлари ҳокимлари ҳамда халқ депутатлари тегишли район Советларининг илтимослари инобатга олиниб, Сирдарё вилоятидаги Комсомол районининг номи Мирзаобод район, Сурхондарё вилоятидаги Гагарин районининг номи Музрабод райони. Ленин йўли районининг номи Қизириқ райони, шу районнинг маъмурий маркази бўлган Ленин йўли шаҳар посёлкасининг номи эса Сариқ шаҳар посёлкаси деб ўзгартирилсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.
Тошкент шаҳри.
1992 йил 22 октябрь.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ РАЁСАТИНИНГ ҚАРОРИ

УЛЬЯНОВ РАЙОНИ ВА УЛЬЯНОВСК АҲОЛИ ПУНКТИНИНГ ТАРИХИЙ НОМЛАРИНИ ТИКЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсати **қарор қилади:**

Қашқадарё вилояти ҳокими ва халқ депутатлари Ульянов район Советининг илтимослари инобатга олиниб, Ульянов районининг Касби деган, районнинг маъмурий маркази — Ульяновск аҳоли пунктининг Муғлон деган тарихий номлари тиклансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси
Ш. ЙЎЛДОШЕВ.
Тошкент шаҳри.
1992 йил 22 октябрь.

• Зафар маррасини эгаллаганлар

МЎЛЖАЛ — 40 ЦЕНТНЕР

Сурхондарё вилояти Жарқўрғон туманидаги Норали Боймуродов номли жамоа хўжалиги пахтакорлари бу йил баланд руҳ билан меҳнат қилиб, далаларда юқори ҳосил етиштирдилар. 1370 гектар деҳқончилик майдонидан ҳозирча териб олинган пахта 32 центнерданга тўғри келди. Жами 4 минг тонна «оқ олтин» давлат омборларига топширилди. Бу — давлат пахта тайёрлаш режаси муваффақиятли бажарилди, демак.

— Пахтачилик республика қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоғи эканлиги ҳеч кимга сир эмас, деб таъкидланади жамоа хўжалиги бошқаруви раиси М. Давидов йўллаган телеграммада. — Гап шундаки, пахтачиликнинг аҳволи қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг турмуш-тирикчилигини белгилаб беради. Шу важдан пахта харид нархини 1,5 баравар ошириш ҳақидаги Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони пахтакорларнинг моддий аҳволини яхшилашга катта ёрдам беради, деб ҳисоблаймиз. Давлат буюртмасининг 15 фоизи ва режага қўшимча олинган ҳосилнинг ҳаммасини эркин бозор нархларида сотишга рухсат берилиши пахтакор хўжаликлар даромадини оширишга баракали ҳисса қўшади.

Жамоа хўжалиги меҳнаткашлари. пахтакорларга кўрсатилаётган бундай ғамхўрликка жавобан, далалардан териб олинадиган ҳосилнинг салмоғини гектар бошига 40 центнерданга етказишга қарор бердилар. Шунда жамоа хўжалиги бунёдкорлари уйган умумий хирмон 5 минг тоннага етади.

Хўжалик аъзолари юксак аҳду-паймонга яраша ҳар куни ҳосил тайёрлаш суръатини ошириб бормоқдалар. Турди Худойқулов, Соат Ашуров, Рашид Фармонов, Соат Омонов, Назар Бозоров каби механизаторлар хўжалик хирмонига машиналар билан 110—120 тоннадан пахта тўкдилар. Қўл терими илғорлари ҳам ҳосил омборларга тезроқ бориб тушишида ҳал қилувчи роль ўйнамоқдалар. Чаққон теримчилардан Ўралой Ҳасанова, Ойнахол Қувондиқова, Муҳаббат Жуманазарова, Муқаддас Абсоатоваларнинг ҳар бири бугунгача 7—8 тоннадан ҳосил териб топширдилар.

Далаларда йиғиштириб олинадиган ҳосил ҳали анча. Улар нобуд қилмай қисқа фурсатда йиғиб-териб топширилади. Жамоа хўжалиги аъзоларининг бугунги ғайрати шундан далолат бериб турибди.

НЕЧАНЧИ ЎРИНДАСИЗ?

РЕСПУБЛИКА ВИЛОЯТЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 26 ОКТЯБРГА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(режага нисбатан фоиз ҳисобида)

Биринчи устун — вилоятлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан бери

Бухоро	2,43	77,28
Фарғона	1,64	76,16
Андижон	1,65	74,83
Наманган	2,69	70,45
Қашқадарё	3,17	69,14
Хоразм	2,00	63,05
Сурхондарё	1,63	62,23
Тошкент	3,35	55,12
Қорақалпоғистон Республикаси	2,18	55,11
Навоий	3,18	52,16
Сирдарё	4,01	43,76
Жиззах	3,69	37,66
Самарқанд	2,59	36,48
Республика бўйича	2,59	60,81
1991 йилдагиси	0,92	97,29

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

● 24 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида йиғилиш бўлиб ўтди. Уни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов бошқарди.

Йиғилишда купонларнинг ички бозорни ҳимоя қилишдаги муҳим роли, «Рубль» ҳамласи, товар-маҳсулотларни республикадан четга олиб чиқиб кетишга чек қўйиш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш масалалари муҳокама қилинди.

Шу масалалар юзасидан «Ўзбексавдо» уюшмаси ва «Ўзбекбирлашув» тизимларида амалга оширилаётган ишлар юзасидан ахборотлар тингланди.

Йиғилишда таъкидландики, республикамизда жорий этилган купон яхши самара бермоқда. Келтирилаётган моллар ана шу купонлар билан асосан жумҳуриятимиз аҳолиси томонидан харид қилинмоқда.

Сўнгги пайтда «Ўзбексавдо» ва «Ўзбекбирлашув» тизимлари корхоналари ва ташкилотларида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш бирмунча кўпайди. Аммо аҳолининг истеъмол молларига бўлган эҳтиёжини қондириш учун ҳали кўп тадбирлар амалга оширилиши лозим. Бу борада янги кичик корхоналар, айниқса, қўл келмоқда.

Чой, буғдой, ун, ўсимлик мойи каби ўзимизда ҳам танқчил бўлган маҳсулотларнинг четга чиқиб кетиши тўхтамаётгани сабабли ҳокимларнинг шу соҳага жавобгар муовинларига, мутасадди ташкилотлар раҳбарларига бундай ҳолларга зудлик билан чек қўйиш тадбирларини кўриш топширилди.

«Рубль»дан воз кечган давлатлардан Ўзбекистонга кўплаб қоғоз пул келмоқда. Бу эса республикамиз иқтисодиётига катта зарар етказмоқда. У бозорларимизда нарх-навонинг кўтарилиб кетишига олиб келаётир. Шу сабабли республика ҳуқуқ тартибот органларидан «Рубль» ҳамласига қарши чоралар кўриш талаб қилинди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Йиғилишда Ўзбекистон Бош вазирининг муовинлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг мулоқот маркази.

• Биз ва хориж

ЎЗБЕКИСТОН БОЖХОНА ҲАМКОРЛИК КЕНГАШИНИНГ АЪЗОСИ БЎЛДИ

● Бельгиянинг Москвадаги элчихонаси хабарига кўра, шу йилнинг июль ойида Ўзбекистон Республикаси Божхона ҳамкорлик кенгашининг конвенцияси ва унинг 1950 йил 15 декабрда қабул қилинган иловаларига қўшилиш йўли билан мазкур ташкилотга аъзо бўлди.

Бу ҳақдаги ҳужжатни Бельгия ташқи ишлар, савдо ва ҳамкорликни ривожлантириш вазирлиги аъзо мамлакатлар ҳужжатларини сақловчи сифатида рўйхатдан ўтказди.

Бу халқаро ҳукуматларга бўйсунмаган ташкилотда иштирок этиш республикамизнинг дунё божхона тизими билан ҳамкорлик қилишида, божхонамиз қонунчилиги ва қоидаларини халқаро ҳуқуқ меъёрлари билан мувофиқлаштиришда, Ўзбекистон божхона хизматини янада такомиллаштириш ва бу соҳада кадрлар тайёрлаш, божхона талабларини бир-бирига яқинлаштиришда кўмаклашади.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги матбуот маркази.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА БИРЛАШГАН АРАБ АМИРЛИКЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

● Ўзбекистон Республикаси ва Бирлашган Араб Амирликлари қўшма ахборот қабул қилиш йўли билан дипломатия муносабатлари ўрнатдилар.

Қўшма ахборотда ёзилишича, Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Бирлашган Араб Амирликлари давлати ҳукумати икки мамлакат ўртасидаги дўстлик муносабатларини мустаҳкамлаш ва ҳамкорликни ривожлантиришнинг муштарак истаги асосида 1992 йил 25 октябрь кунидан бошлаб элчихоналар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатишга қарор қилдилар.

Ахборот Тошкентда 1992 йил 25 октябрь куни қабул қилинди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИ.

ТОКИОГА ТАШРИФ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов ва ташқи ишлар вазири У. Абдураззоқов янги мустақил давлатларга инсонпарварлик ва техникавий ёрдам кўрсатиш бўйича Токио конференциясида иштирок этиш учун 26 октябрь куни Японияга жўнаб кетишди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги.

РЕСПУБЛИКА БОЛАЛАРИГА ЁРДАМ

Тошкент халқаро аэропортига Американинг юк самолёти келиб қўнди. Унга қимматбаҳо дори-дармонлар ва бу дори-дармонлар сақланадиган махсус музлатгич ускунаси ортилган эди.

Бу юкни жаҳондаги ўнлаб мамлакатларга ёрдам кўрсатиш ва ҳамкорлик масалалари билан шуғулланувчи АҚШ халқаро тараққиёт агентлиги тўплаб, мамлакатимизга юборган. Бу Қўшма Штатлар ҳукумати ҳамда халқининг мустақил Ўзбекистонга, жумладан ўз юртининг истиқболи бўлган болаларга совғасидир.

Шундай қилиб, Ўзбекистон даволаш муассасалари учун мўлжалланган юкнинг дастлабки туркуми келтирилди. Иккинчиси эса бир неча кундан сўнг олиб келиниши кутилмоқда. Бу юкларнинг умумий қиймати 500 минг доллардир.

Юкни топшириш маросимида Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Генрий Лин Кларк, республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қизил Ярим Ой жамияти, бошқа манфаатдор идораларнинг вакиллари қатнашадилар.

(ЎзА).

Фарғона: Шароф Рашидов фондига—20 миллион сўм!

Улуғ инсонларни одатда азим дарёларга қиёс этишади. Дала-даштга, боғ-роғларга обиҳаёт элтиб, инсонларга ўз меҳр-саховатини аямай берадиган дарё эвазига ҳеч нарса таъма қилмайди. Улуғ инсонлар ҳам дарё каби ўз юрти, она халқига бутун ақл-идроки, куч-қуввати, заковат ва меҳр-муҳаббатини сарфлайдилар. Шароф Рашидов ана шундай табаррук инсон эди.

КЎНГИЛДАГИ ҲАЙКАЛ

Ўзбекистонда унинг номи билан боғлиқ бўлмаган, унинг ташаббуси, диққат-эътиборидан четда қолган бирон-бир корхона қурилиши, янги ўзлаштириладиган ер ёки илм-фан даргоҳи йўқ эди. Биз фарғоналиклар Шароф аканинг ўгитларини кўп тинглаганмиз. Унинг покиза инсон сифатидаги фазилатларини яхши биламиз. Вилоятнинг бугунги камоли, Фарғона, Қўқон ва Марғилондаги улкан саноат корхоналарининг барпо бўлиши, Марказий Фарғона чўлларининг гулистонга айланишида катта фан-техника потенциалининг ташкил топишида Ш. Рашидовнинг хизмати беқиёс.

Марказий Фарғонанинг ҳозирги обод қишлоқлари ўрнида поёнсиз қум барханлари ястаниб ётарди. 50-йиллар бошида гўзал водий сийнасидаги ана шу «бўз ямоқ»ни ўзлаштириш бошланди. Ўшанда Марказий Фарғона чўлларини ўзлаштириш колхозлараро кенгаши тузилган ва бу кенгашга Ш. Рашидов раис этиб сайланган эди. Шароф ака азонда от миниб, бўлғуси экинзорлар ўрнини белгилаш учун чўл айлангани шошар, республика раҳбари сифатида чўлқуварлар билан суҳбат қурар, уларнинг оғир, машаққатли меҳнатларини енгиллаштириш учун барча ишларни қиларди. Шароф ака Марказий Фарғонани ўзлаштирган кишиларнинг ҳар бирини шахсан танир, бу ерларнинг ҳар бир қаричи унга ёд бўлиб кетган эди. Ёзёвон, Қизилтепа массивларидаги ўнлаб давлат ва жамоа хўжаликлари Ш. Рашидовнинг меҳр кўри билан ривожланган. Қува жанубидаги қақраб ётган даштда анорзорлар барпо этиш ҳақида Мусажон Шербўтаевнинг таклифини у киши дарҳол қувватлагандилар. Ўша пайтдаги мелиорация ва сув хўжалиги вазири И. Х. Жўрабеков иккаласи шу даштга келиб район раҳбарлари билан бўлажак хўжалик тарихини тузишда қатнашишган. Ҳозир бу ерда водийда ягона бўлган Ш. Рашидов номли ихтисослашган давлат хўжалигининг юзлаб гектар анорзорларида шиғил ҳосил битган.

1984 йили Рашидов номи узра қора булутлар қуюқлашаётган, ҳатто унга қадрдон бўлган кишиларнинг кўпи ўзини четга ола бошлаганда мен «Ҳаёт қўшиғи» номли публицистик мақола ёзиб, вилоят газетасида чоп эттирган эдим. Мақолада Рашидовнинг Марказий Фарғонани ўзлаштиришдаги улкан хизматлари учун, у кишининг муносиб ўрни борлигини эслаганман. Марказий Фарғонадаги давлат хўжаликларидан бири ҳозирда ҳақли равишда Шароф Рашидов номи билан аталади.

Вилоят саноатининг тараққиёти ҳақида сўз кетар экан, Рашидовни эсламасдан ўтолмаймиз. Яйдоқ дашт бўлган Қиргули шаҳарчаси қурилиши бошланган кезлар ёдимда. Бу ердаги «Фергананефтеоргсинтез», «Азот», ишлаб чиқариш бирлашмалари каби ўзбек саноатининг улкан корхоналари Рашидов ташаббуси билан бунёд этилган эди. Айни унинг ғамхўрлиги, диққат-эътибори туфайли ҳам ҳозирги кунда вилоятимиз саноат ишлаб чиқариши жиҳатидан республикада иккинчи ўринда туради.

Шароф ака зийраклик, камтарлик бобида ҳар қандай раҳбарга устод бир шахс эдилар. 60-йиллар ўрталарида Сирдарёда қурилган Абдусамат насос станциясининг очилиш маросими бўлди. Вилоятдаги катта-кичик шу ерга тўпланган, зеро, бу муҳим сув хўжалиги объектини очиш учун республика раҳбарининг ўзи келган эди. Станцияни очиш учун тортилган рамзий тасмани қирқиб беришни Ш. Рашидовдан илтимос қилишди. Шунда у киши «Йўқ, бу шарафли вазифани, келинглар, водий оқсоқоли, пахтакорлар устози Мамажон ота Тошматовга топширайлик», дедилар ва нуроний, оппоқ соқолли мўйсафидни ёнларига таклиф этдилар.

Шароф ака водий тарихининг ҳам билимдонларидан эди. Мен Бағдод райкомида ишлаб юрган кезларим у киши шу ерга келиб қолдилар. Одатдагидай барча хўжалик фаолларини йиғдик. Шароф ака улар билан хўжалик масалалари ҳусусида суҳбатлашиб ўтирар экан, бир жамоа хўжалиги раисидан: «Районингизнинг номи нега Бағдод деб аталишини биласизми?» деб сўраб қолдилар. Буни нафақат раис, балки ўша даврада ҳозир бўлган кишиларнинг бирортаси билмас экан. «Ҳар бир инсон туғилиб ўсган жойи тарихини яхши билиши керак», — дедилар Шароф ака ва Бағдод номининг тарихини сўзлаб бердилар. Маълум бўлишича, Амир Темур замонларида асли водийлик бўлган олим ва фозил бир инсон Бағдод шаҳрига бориб, таҳсил кўради ва ўша ерда зукко олим сифатида шуҳрат топади. Соҳибқирон Темур бу алломанинг водийга кўчиб келишига кўмаклашган ва ҳозирги Бағдод қишлоғи ўрнидан унга жой ажратган. Аллома яшаб қолган жойни Бағдод, унинг атрофидаги қишлоқлар эса Самарқанд ва Боғишамол деб аталган. Бу қишлоқлар номи ҳозир ҳам сақланиб қолган. Шароф ака Ўзбекистоннинг атоқли адиби бўлиши билан бирга, тарихимизни чуқур биладиган ва у билан фахрланадиган аллома бир инсон эди.

Фарғонада фан-техника, илм даргоҳларининг ривожланишига у киши қўшган ҳисса ҳамиша ёдимизда. Фарғона политехника олий илмгоҳининг ташкил топиши ва малакали муҳандислар тайёрлайдиган йирик билим даргоҳига айланишида Шароф Рашидовнинг хизмати катта. У Ўзбекистоннинг чинакам ватанпарвари, жонкуяри эди. Вафотидан хиёл олдин Шароф Рашидов Фарғонага келди. Вилоят партия комитетининг пленумида нутқ сўзлади. Ўшанда мен «Шароф аканинг жуда ҳам дарди кўп экан», деган фикрни ҳаёлимдан ўтказган эдим. «КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси, — деди у киши ўз нутқида, — Ўзбекистондан мамлакатга кўп миқдорда пахта етказиб беришни сўраган эди. Бунинг эвазига эса озиқ-овқат маҳсулотлари билан керагича таъминлашга ваъда беришганди. Биз сўзимиз устидан чиқдик. Афсуски, озиқ-овқат маҳсулотлари етарли даражада келмаяпти». Албатта, ўша даврда минбардан туриб, Марказни танқид қилишга журъат этиш республика раҳбарининг айтолмаган гаплари, дардамонлари кўплигидан далолат берарди.

Аҳли Фарғона ўзбек халқининг севимли фарзанди, доно раҳбари бўлган Ш. Рашидовни ҳеч қачон унутмайди. Р. Нишонов, Р. Ғуломов каби нияти бузуқ кимсалар бу ҳалол ва пок инсон шаънига тажовузни кучайтириб юборган кезлари айни фарғоналиклар устод Шароф Рашидов номини ҳимоя қилиб чиққандилар. Қолаверса Шароф ака ҳар бир ўзбекнинг қалб ардоғида, у билан суҳбатлашган, кўрган, асарларини ўқиган ҳар қандай покиза инсон кўнглида Шароф Рашидовнинг ўз ўрни, таъбир жоиз бўлса, ҳайкали бор. Шароф Рашидов номли фонд ташкил этилганлиги ҳар бир фарғоналикнинг ҳам кўнглидаги гап бўлди. Қува районидаги «Гулистон», Ўзбекистон районидаги «Соҳибкор» жамоа хўжаликлари, кўплаб корхоналар, заводлар бу жамғармага маблағ ўтказдилар ва ўтказмоқдалар. Бу хайрли ишга ҳисса қўшиш инсоний бурчимиз. **ФАРҒОНАЛИКЛАР ШАРОФ РАШИДОВ ФОНДИГА КАМИДА 20 МИЛЛИОН СЎМ ЎТКАЗАДИЛАР.**

Мирзажон ИСЛОМОВ,
Фарғона вилояти ҳокими

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси— умумхалқ муҳокамасида

ҚОНУННИ ЎЗБЕКЧАЛАШТИРИШ КЕРАК

Ўзбекистон Республикасининг биринчи Асосий Қонунининг Москвада тузиб бериладиган қонунлардан мустақиллиги, халқпарвар ва адолатпарварлиги, мазмуни, республика ҳаётининг деярли ҳамма соҳаларини қамраб олганлиги жиҳатидан анча устун туришига шубҳа йўқ. Ҳар бир янги нарсада етишмовчиликлар бўлади. Мен баъзи ана шундай камчиликлар ҳақида фикр юритмоқчиман.

Ўзбек тили Давлат тили деб эълон қилинганига уч йил бўлди. Лекин ҳали ҳам она тилимизда фикр юритиб, ёза олмайдиганлар серob. Асосий Қонунни ўқиб чиқибоқ, унинг дастлабки нусхаси рус тилида тайёрланганига амин бўлдим.

Ўзбек тилида бемалол ишлатиб келинган ва ҳозир ҳам Шарқнинг кўпчилик давлатларида истеъмолда бўлган сўзларни нима учун қўлламаймиз. Биринчи бўлим «Асосий принциплар» деб аталади, шуни «Асосий қонунлар» ёки «Асосий негизлар» деб аташ мумкин. «Суверенитет» сўзи ўрнига ўзбек тилида тўла маънода «Мустақиллик» сўзи ишлатилади. Биринчи бобдаги «Ўзбекистон — суверен демократик республика» ўрнига «Ўзбекистон — мустақил халқпарвар республика» деб ёзиш мумкин-ку.

Лойиҳанинг кўп жойида қўлланилган «орган» сўзини «ташкилот», «норма» сўзини «тартиб» сўзлари билан алмаштириш лозим. Совет даврида тузилган «Русско-узбекский словарь»да ҳам бу сўзлар шундай таржима қилинган. Давлат ҳокимиятининг ташкил этилиши бўлимидаги 75-модданинг 21-бандида «Халқаро шартномаларни ратификация ва денонсация қилиш», деган сўзлар бор. Наҳотки, тилимиз шунчалик қашшоқ бўлса? Бу жумла шундай ёзилиши керак: «Халқаро шартномаларни тасдиқлаш ва бекор қилиш».

Минг йиллар давомида Ўрта Осиёда «қози» (ҳукм чиқарувчи, ҳал қилувчи, ажрим чиқарувчи) сўзи қўлланиб келган. Бу сўзнинг ҳеч қандай диний маъноси йўқ. Инқилобдан кейин ўзбек тилини «тозалаш» даврида бу сўз «суд, судья» сўзлари билан алмаштирилди. Бу сўзни ишлатишдан нега қўрқамиз? Спортчилар «судья» сўзини «ҳакам» билан алмаштиришди. «Суд, судья» сўзлари ўрнига «қози», суд қилинадиган жойни «қозихона» деб аталса бўлмайдими?

Қонун лойиҳаси аввал рус тилида тайёрлангани учун унда жуда ғализ, тушуниб бўлмайдиган жумлалар учрайди. 92-модданинг биринчи банди: «Фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларига, Конституция ва қонунларига (ҳар бир фуқаронинг ўз конституцияси ва қонуни бўлар экан-да— **И. А.**) риоя этилишининг кафилидир». Бу жумлани таржимонлар ўзлари тушунишармикин? «...шунингдек, озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахслар сайланиши мумкин эмас ва сайловда қатнашмайдилар» (106-моддада). «Озодликдан маҳрум этиш жойлари» — бу суд қилинадиган жой-ку. «Озодликдан маҳрум этилганлар сайланиш ва сайлаш ҳуқуқидан маҳрумдирлар» деб ёзиш керак. Умуман лойиҳа бошдан-охир таҳрирга муҳтож.

«Фуқаролик» деб аталган IV боб ҳақида анча эътирозим бор. «Фуқаро» арабча «Фақир» сўзининг кўплиги. Агар унга «лар»ни қўшсак, «камбағаллар, қашшоқлар» маъноларини билдиради. Демак, биз бутун Ўзбекистон халқини камбағаллар, қашшоқлар қилиб қўйяпмиз. Бу сўзнинг ўрнига «ватандош» сўзини қабул қилиш керак. «Фуқаролик» бобида кимлар Ўзбекистон фуқароси бўла олади, унинг шартлари ҳақида ҳеч нарса дейилмаган. Бундан шундай хулоса чиқадики, пора бериб ёки бирорта киши ҳимоясида уй дафтарига ўтиб олган ҳар қандай келгинди, ўғри, безори ҳам Ўзбекистон фуқароси бўлаверади. Шу боб 21-моддаси «Ўзбекистон Республикасининг буткул ҳудудида ягона фуқаролик ўрнатилади» жумласидан кейин Ўзбекистонда беш йил яшаган, шу давр ичида бирорта жиноий иш қилмаган, ўзбек тилини билган, ўзбекларнинг урф-одатларига ҳурмат билан қараган кишилар ўзбек ватандоши бўла оладилар» жумласини қўшиш лозим, деб биламан.

Лойиҳанинг дин ҳақидаги 58-моддасини кенгайтириш керак. Ислом ҳукмрон давлатларида ўғирлик, ичкиликбозлик, пораҳўрлик, гиёҳвандлик, фоҳишалик каби ифлос иллатлар йўқ-ку. Булар бизда ҳам инқилобгача бўлмаган. Ислом аҳлоқ-одоб, тарбия соҳасида жуда кўп устунликларга эга. Шуларни ҳисобга олиб, 58-моддани кўриб чиқиш керак. Бу билан жумҳуриятимиз обрў ва мавқеи Шарқда жуда кўтарилиб кетади ва халқимиз буни тўла қувватлайди. Мутаассиб диндорларга нисбатан эса тегишли қонунларда жазо белгилаш керак.

Исматулла АБДУЛЛАЕВ,
республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, меҳнат ветерани.

ТАКЛИФЛАР УМУМЛАШТИРИЛМОҚДА

●Хоразм вилоят Кенгаши ижроия бюросининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида партия ташкилотларида, хусусан ХДПнинг Шовот, Гурлан ҳамда Янгибозор район ташкилотларида Ўзбекистон Конституцияси лойиҳаси муҳокамасини уюштириш қандай бораётганлиги муҳокама этилди.

Бу борада қилинган ишлар таҳлил этилиб, муҳокамани кучайтириш, ташвиқот-тарғибот ҳамда тушунтириш ишларига кўпроқ адлия ходимларини жалб этиш зарурлиги таъкидланди.

Партия ташкилотларида бўлиб ўтаётган йиғилишларнинг аксариятида лойиҳанинг 90-моддасидаги «Президент ўз вазифасини бажариб турган даврда сиёсий партияга аъзолигини тўхтатиб туради», деган жумлага эътирозлар билдирилмоқда. «Бизнингча, — дейишмоқда йиғилишларда сўзга чиқаётган ХДП аъзолари, — Президентнинг ўзи хоҳлаган сиёсий партия сафида туриши унинг Президентлик фаолиятига сира ҳам халақит бермайди. Агар Президент жумҳуриятда етакчи ҳисобланган сиёсий партия сафида бўлишни ўзи истайдиган, бунинг устига ўша партиянинг (жамоатчилик асосида ишлайдиган) Раиси бўлиб фаолият кўрсатса, бунинг нимаси демократик талаблар принципларига зид бўлиши мумкин?!»

Очиқ партия йиғилишлари тарзида ўтказилаётган муҳокамаларда партия аъзолари, партия аъзолари бўлган халқ ноиблари ҳамда партиясизлар билдираётган таклиф ва мулоҳазалар Ўзбекистон ХДП вилоят Кенгашида диққат ва эътибор билан умумлаштирилмоқда.

«Ўзбекистон овози» мухбири.

МЕҲНАТКАШЛАР ҲУЗУРИГА

Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон республикаси кенгашининг ижроия бюросида Ўзбекистон республикасининг Конституцияси лойиҳаси, И. А. Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» китобида баён этилган хулосаларни халққа тушунтириш ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Бу ҳақда Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон республика кенгашининг биринчи котиби А. Х. Асанов ахборот берди.

Бюро мажлиси Конституция лойиҳасини бошланғич партия ташкилотларида, шаҳар ва район партия кенгашлари пленумларида муҳокама этилишига қарор қилди. Шу мақсадда Қорақалпоғистон республикаси партия кенгаши ижроия бюроси аъзолари, бир гуруҳ пленум аъзолари, шунингдек, республиканинг етук олимлари, илмий ходимлар, вазирлик, бошқарма, бирлашма, идораларнинг раҳбарлари, шаҳар ва районларга, давлат ва жамоа хўжаликларига, ферма ва яйловларга жўнаб кетдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ЮБИЛЕЙ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Атоқли давлат ва жамоат арбоби, ёзувчи Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигини ўтказиш комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисда юбилей тантаналари режаларининг айрим тафсилотлари, жумладан, бошқа юртлардан келадиган меҳмонларни кутиб олиш ва жойлаштириш, Тошкент ва Жиззах шаҳарларида юбилей кунларига тайёргарликнинг бориши ва бошқа масалалар муҳокама этилди.

Шароф Рашидовнинг номини абадийлаштириш юзасидан тушган таклифлар баёни тингланди. Уларни республика ҳукуматига тақдим этишга қарор қилинди.

Юбилейга аталган суратлар, таклифномалар, шунингдек Шароф Рашидов қаламига мансуб асарларнинг янги нашрлари намуналари намойиш этилди.

Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев бошқарди.

(ЎзА).

СУРАТЛАРДА: юбилей комиссияси мажлисида.

В. МОЛГАЧЕВ олган суратлар.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

УСКУНАЛАР ЯНГИЛАНДИ

● Қарши ёғ экстракция заводида 60-йиллар монтаж қилинган ёғ ишлаб чиқариш ускуналари янгиси билан алмаштирилди.

Узоқ йиллар ишлатилиб қувватини йўқотган экстрактор ўрнига Германияда ишлаб чиқарилган замонавий дастгоҳ ўрнатилди. У бир кеча-кундузда 400 тонна чигитнинг ёғини олади. Эски ускунанинг чиқими ҳам кўп эди. Энди шу чиқимга чек қўйилди. Ҳисоб-китобга кўра, йил давомида қайта ишланадиган 120 минг тонна чигитдан 220 тонна қўшимча ёғ олиш мумкин.

ХАМИР УЧИДАН ПАТИР

● Муборак район ҳокимлиги «Хитой» давлат хўжалигини рангли телевизор билан мукофотлади.

Илғор бригада ва звенолар, механизаторларга ҳам қимматбаҳо совғалар топширилди. Чунки хўжалик заршунослари районда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик режасини ошириб адо этишди.

— Дастлабки ғалабани қўлга киритган жамоага топширилган мукофот хамир учидан патир, — дейди район ҳокими Ж. Қурбонов. — Уларнинг меҳнатига яраша келгусида йирик мукофотлар бор.

М. КАРОМОВ.

МУХЛИСЛАР КЎПАЙДИ

Самарқанддаги кўп тармоқли болалар шифохонаси ишчи-хизматчиларидан 200 киши келаси йили «Ўзбекистон овози»ни мунтазам ўқийдиган бўлди.

Рустам Каримов раҳбарлик қилаётган бу касалхона вилоятдаги намунали шифо масканларидан бири. Бу ерда жумҳуриятда саноқли ҳисобланган гематология ҳамда юз, жағ ва стоматология жарроҳлиги бўлимлари ишлаб турибди. Физиотерапия бўлими катта бир санаторийни эслатади. Фитобар мавжуд.

Шифохонада лазер нури билан даволовчи марказ очилган. Яқинда эса «Болалар» деб номланган кичик корхона ташкил этилди. Унда пуллик тиббий хизмат кўрсатиш билан бирга қурилиш ва безак ишлари, маиший хизмат турлари амалга оширилади.

Ф. ТОШЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

● ЛУҚМА

ЭСКИЧА МЕЗОНГА УМИД БОҒЛАМАНГ

Ҳамшаҳарларимдан бири тўғри таъна қилди. У дедики, ҳадеб мустақиллик деявергандан кўра, мустақилликни мустаҳкамлаш чораларини кўриш, унинг моддий асосини яратиш керак.

Дарҳақиқат, шундай қилингандагина мустақиллик ўзини тўла намоён этади. Тўғри, Иттифоқ қарамоғида бўлган қатор корхоналар — машинасозлик, кимё заводлари, «Электротерм» бирлашмаси, автоматика ва механизация воситалари ишлаб чиқувчи корхоналар Ўзбекистон Республикаси ихтиёрига ўтказилгани иқтисодиётда ижобий ҳодиса бўлди.

Йилига 12 миллиард сўмга яқин маҳсулот тайёрлаб берувчи бу корхоналар ҳозир Ўзбекистон халқи фаровонлигига хизмат қилмоқда. Халқ хўжалиги тараққиётини, жумладан корхоналар фаолиятини марказдан туриб режалаштиришдан воз кечилгани ҳам катта ижобий ўзгаришдир. Булар, албатта, мустақиллик шарофати.

Бироқ Наманган вилоятида йирик шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси мустақиллик шароитида ҳам ўзини эркин ҳис қилолмаяпти. Гап шундаки, бу корхона бир неча минг километр узоқликда жойлашган хом ашёдан фойдаланишга мажбур бўлмоқда. Бошқача айтганда, корхона Москва ҳукмронлиги йилларида таркиб топган режалаштириш қолипидан ҳамон воз кечганича йўқ. Ваҳолонки, бирлашма ип-газлама ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилса, айни муддао бўлар эди. Хом ашё эса ўзимизда бор.

Эскича мезонга ёпишиб олишга оид бошқа мисоллар ҳам бор. Наманган гўшт комбинати, тажриба заводи, вино заводи сингари айрим корхоналар ҳозирги мураккаб шароитда ишлаб чиқаришни кенгайтиришга, жамоа аъзоларини ижтимоий кафолатлашга зарур маблағ ишлаб топиш ўрнига ўтмиш одатларини тарк этмай келяпти. Очиқчасига айтганда, бундай корхоналар ҳамон давлат томонидан бериладиган маблағ (дотация)га умид боғламоқдалар. Мустақиллик замонида бу усул ярамаслигини улар мулоҳаза қилиб кўришлари лозим.

Т. СУЛАЙМОНОВ,
«Ўзбекистон овози» жамоатчи мухбири.

● *Акс-садо* ●

ТОЛИБИ СОДИҚЛАРНИ ЧАЛҒИТМАНГ

«ЁШЛАРНИ ҚАЙСИ ЙЎЛГА БОШЛАМОҚЧИСИЗ, ЖАНОБЛАР?» («ЎЗБЕКИТОН ОВОЗИ» 14 ОКТЯБРЬ, 1992 ЙИЛ).

«Отангга тик боқма, имонинг сақла. Беҳуда сўз қотма, бурчингни оқла». «Эй, ўғил, ҳаддингни бил, гар отанг сотганда ҳам», «Ота рози-худо рози». Бундай ҳикматли сўзларни кўплаб келтириш мумкин. Шарқона одобимиз силсиласида каттага ҳурмат, кичикка шафқат шундай уйғунлашиб кетганки, бир оғиз сўз ёки салом-аликдан кейин ҳар бир одамнинг қандай хонадонда тарбия топгани кўзгуда акс этгандек бўлади. Ҳа, бетгачопарлик, ўзбошимчалик, маҳмадоналик ўзбек йигит-қизларига хос бўлмаган қусурлардир.

Сирасини айтсам, «Ўзбекистон овози»да чоп этилган, «Ёшларни қайси йўлга бошламоқчисиз, жаноблар?!» мақоласини ўқиганимдан кейин ана шундай фикр-мулоҳазалар ҳаёлимдан ўтди. Дарвоқе, ёшларимизнинг бошларини қовуштириб, уларни улуғвор ишларга сафарбар этишда бош-қош бўлиш биз катталарнинг бурчимиз эмасми? Табиийки, ёшларимиз ҳаётнинг кечишини кузатадилар. Зеро, уни ҳис ва идрок этишда тажрибасизлик қиладилар. Зотан, буни ғўрлик, деб бўлмайди. Турмуш чорраҳаларида эсанкирамай, ҳаёт сўқмоқлари бўйлаб эзгулик йўлида изланиш бор экан, биз буни ардоқлашимиз зарур. Улардаги изланишларни илғаб, ҳолис фикр айтиш қарзимиздир. Бу борада ҳаммамизни ҳам «менга нима!» қабилидаги лоқайдлик балосидан асрасин. У ёғини сўрасангиз, сўзи билан иши бир, тийран фикрли, чуқур мулоҳазали, танти ва мард, қолаверса, ҳожатбарор инсонларга ёшлар эргашишга, суҳбатларини олишга ва хизматларини бажаришга шай бўладилар.

Мен масалани кўндаланг қўйгим келади. Боиси, ўша бирликчиларнинг ёшлар ўртасида олиб бораётган ғайри-табиий ҳаракатларини бориб-турган ношукрчилик, деб баҳоласа бўлади. Нима бу, бўлганим сари-бўлай, қабилида иш юритишми? Наҳотки, улар мустақиллик йўлини тутган республикалар орасида барқарорликни тўла таъминлаб турган Ўзбекистонда истиқбол сари интилишни кўрмаётган ёки сезмаётган бўлишса?! Ахир кечагина истиқлол, мустақиллик, тил бирлиги ҳақида орзу қилиб юрмаганмидик. Ёки ҳамма нарса бирданига юз бериши керакми? Мусулмончилик ҳам аста-секин, деган гап бор-ку.

Шу ўринда бир ривоят ёдимга келади.

Ҳикоя қилишларича, бир эгизак орқама ҳолатда битишиб туғилган экан. Гўдаклар вояга етиб, йигит бўлишибди. Уларнинг бири бир томонга, иккинчиси бошқа ёққа ҳаракат қилиб, минг азобда юришар экан. Кўрганлар ачиниш билан кўнгилларини овлашга, юпатишга ҳаракат қилишаркан. Бир киши: «Шукр қилинг, болам! Бандаси кўнмай, иложи борми», дебди. Шунда бояги йигитлар: «Нимасига шукр қилишим керак. Аҳволимни яратганнинг ўзи кўриб турибдику», деб нолишибди. Шунда бояги киши: «Шукр қилинг болам, кам бўлмайсиз. Жилла бўлмаса, бир марта шукр қилинг», деб илтижо қилибди. Йигитлар эса: «Шукур-эй!», дейишган экан, битишган жойларидан ажралиб, рисоладагидек одамлар қаторига қўшилган эканлар.

Айтмоқчи бўлганим шукрона айтиб, сабр қилсак кам бўлмаймиз. Халқ ўртасида сен менга жўранг кимлиги ҳақида сўзлагин, мен сени кимлигингни айтиб бераман, деган нақл бор. Битик-варақа тарқатаётган «мардлар» нималарни қўмсашяпти ўзи? Наҳотки, учқундан аланга олишини унутаётган бўлишса? Толиби содиқларни ўз устозларига қарши қўйиш инсофданми? Ахир устоз отангдан улуғ, дейишади-я. Демократия, ошкоралик, фикрлар хилма-хиллиги ниқоби остида найранг кўрсатишни бас қилиш керак. Кўза кунда эмас, кунида синади. Вақтики-барманас деганларидек, ниқоб йиртилиб мустақиллик шўъласига тик боқолмай қолманг.

Кўриб, эшитиб турибмиз-у, Тожикистон ва Кавказортидаги ноxуш воқеаларни. Ёшларимизни ўз ҳолига қўяйлик. Улар ақлли, ҳушёр. Диёримиз, мустақилликнинг келажаги, белимиз қуввати, кўзимиз нуридир улар. Истиқлол нафасидан баҳраманд йигит-қизларимиз бугунги кунда ишбилармонлик бобида жаҳондаги тенқурларига тенглашиш, малакали мутахассислар бўлиб етишиш учун хориж сари саъй-ҳаракат қилмоқдалар. Биз бундан фахрланишимиз лозим. Уларни чалғитмай, оқ йўл ва омад тилайлик. Йигитларни йўлдан оздириб, жаҳолат ботқоғига ботманг, жаноблар!

Жамолдин БЎРОНОВ,
Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети ректори, филология фанлари доктори, профессор.

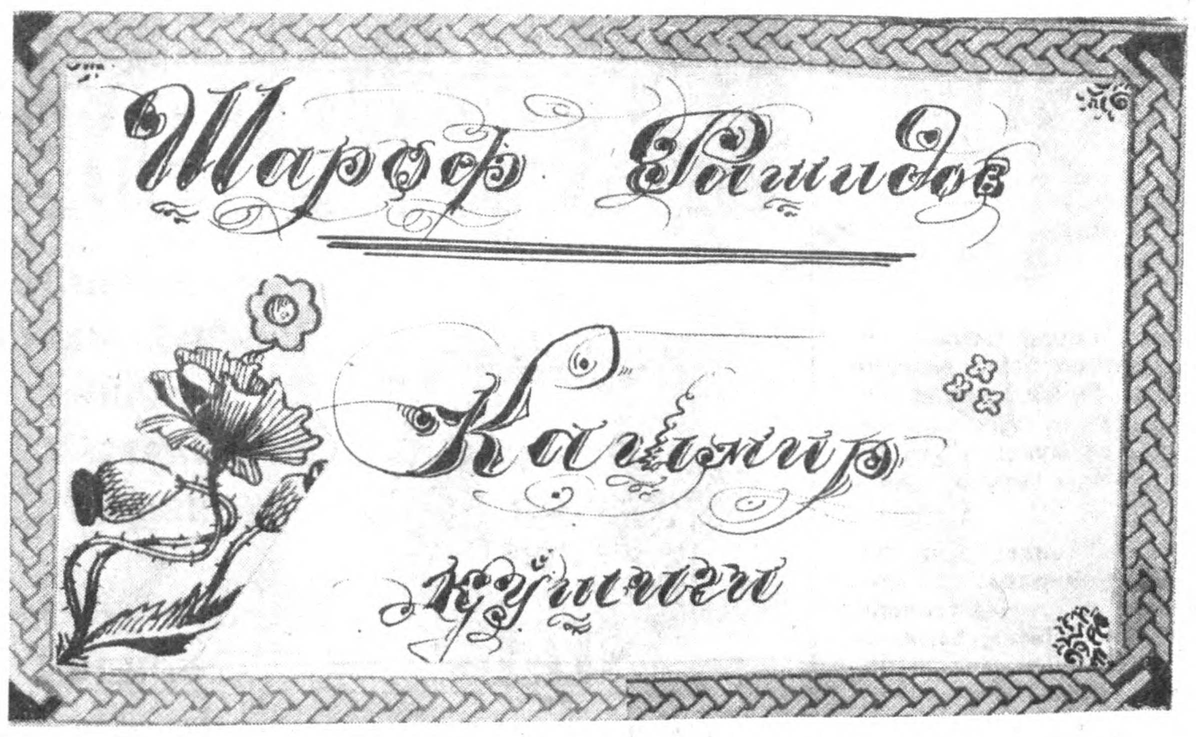
Шароф Рашидов
Кашмир
қўшиғи

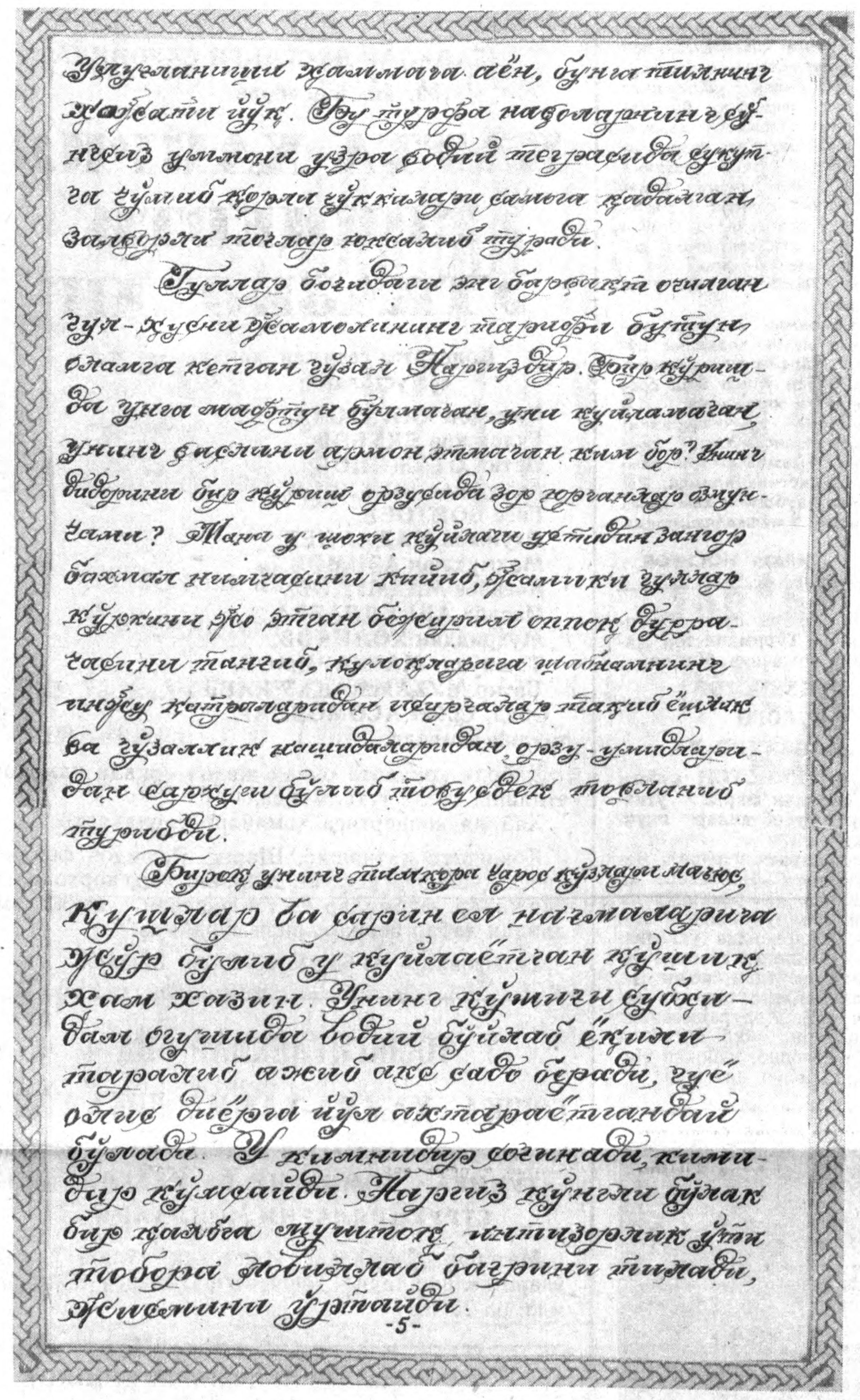
Ўзгалигини ҳаммага аён, бунга [illegible] ҳожати йўқ. Бу турфа [illegible]нинг сўнгсиз уммони узра водий тегрaсида сукутга чўмиб қора чўққилари самога қадалган залворли тоғлар юксалиб турарди.

Гуллар боғидаги энг барқут очилган гул-ҳусни оламонининг [illegible] бутун оламга кетган гўзал Наргиздир. Бир кўришда унга мафтун бўлмаган, уни куйламаган, унинг васлини армон этмаган ким бор? Унинг дидорини бир кўриш орзусида зор юрганлар озмунчами? Мана у шоҳи кўйлаги устидан зангор бахмал нимчасини кийиб, оламики гуллар кўркини жо этган [illegible] оппоқ бурдасини тангиб, қулоқларига шабнамнинг инжу қатраларидан [illegible] тақиб ёшлик ва гўзаллик нашидаларидан, орзу-умидлардан сархуш бўлиб товусдек товланиб турибди.

Бироқ унинг шаҳло қаро кўзлари маъюс, қушлар ва сарин ел нағмаларига асир бўлиб у куйлаётган қўшиқ ҳам ҳазин. Унинг кўнгли [illegible] оғушида водий бўйлаб ёқимли тараладиган ажиб акс садо беради, гўё олис дилёрга йўл ахтараётгандай бўлади. У кимнидир соғинади, кимнидир кўмсайди. Наргиз кўнгли бўлак бир қалбга муштоқ, интизорлик ўти тобора ловиллаб бағрини тилади, [illegible] ўртайди.

-5-

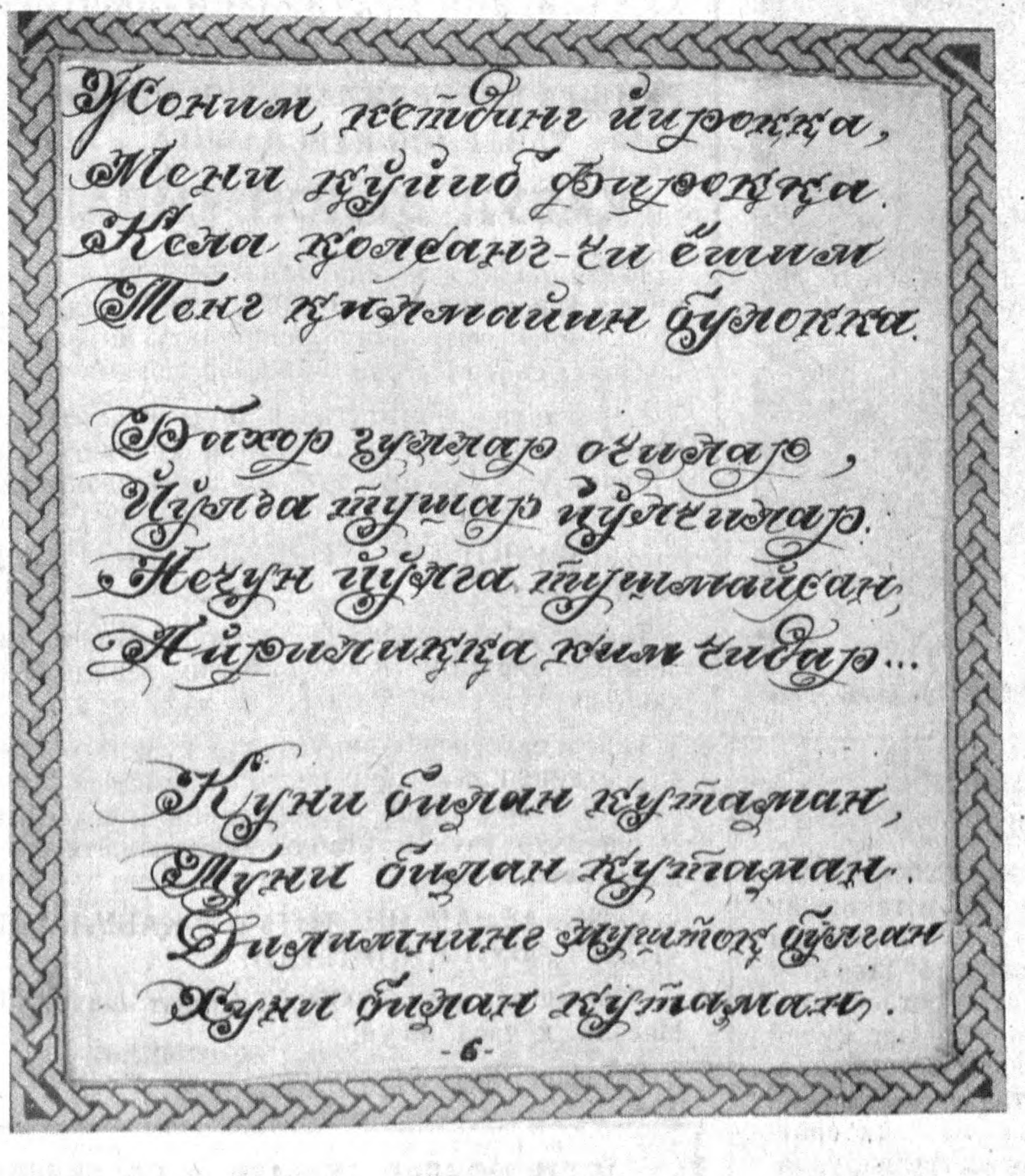
Ўсоним, кетдинг йироққа,
Мени қўйиб фироққа.
Кела қолсанг-чи ёшим
Тенг қилмайин бу оққа.

Баҳор гуллар очилар,
Йўлда тушар йўлчилар.
Нечун йўлга тушмайсан,
Айриликка ким чидар...

Куни билан кутаман,
Туни билан кутаман.
Дилимнинг муштоқ бўлган
Куни билан кутаман.

-6-

(Давоми. Боши ўтган сонда).

● *Ҳам куласиз, ҳам куясиз*

ШАҲАР ЮЗИДАГИ «ҚОРА ДОҒЛАР»

ёки Тошкент марказида қурилиши чала қолган йирик иншоотлар хусусида

Очиғини айтиб қўя қолайлик: Тошкентда бундай «туя гўшти еган» объектлар бисёр. Ҳозирча биз фақат иккитаси ҳақидагина сўз юритмоқчимиз, холос. Биринчиси, пойтахт марказий майдони ёнида жойлашган ва илгари давлат режа қўмитаси жамоаси учун мўлжалланган ҳисоблаш маркази бўлса, иккинчиси Анҳор бўйида қурилаётган «Наврўз» театри биносидир.

Ҳар икки иморат қурилиши бошланганига, чамаси 10—17 йил бўлиб қолди. Бу қурилишга давлатнинг миллион-миллион сўмлаб маблағлари сарф этилди. Бироқ ушбу объектларнинг яқин келажакда фойдаланишга топширилиши даргумонлигича қолмоқда. Хўш, пойтахт юзида «қора доғ» бўлиб турган бундай бинолар қачон қуриб битказилади?

Тўғриси, бу савол кўп йиллардан бери ҳавода муаллақ бўлиб турибди. Унга аниқ жавоб бериши лозим бўлган мутасадди қурилиш ташкилотлари эса лом-мим дейишмаяпти. Бундай олиб қараганда уларнинг бирон-бир нарса дейишлари ҳам қийин. Негаки, йиллар давомида «объектив ва субъектив» сабабларни рўкач қилиб бўлишган. Бироқ бу жимлик, ҳаракатсизлик қачонгача чўзиларкин? Ахир, қурилиши тўхтатиб қўйилган баҳайбат объектларни ўзга сайёраликлар келиб қуриб беришмайдику.

Келинг, яхшиси ушбу иншоотлардаги аҳвол қай даражада эканлигини кенгроқ тасаввур қилиш учун ҳар икки бино қурилиши тарихига бир назар ташлайлик. Биринчи объект — «ҳисоблаш маркази» лойиҳаси 70-йилларда тайёрланиб, қурилиш эса 80-йилларда бошлаб юборилганди. Ўша пайтда бу бино давлат режа қўмитасидан ташқари республика банк идораларига ҳам мўлжалланганди. Шунингдек, янги электрон-ҳисоблаш машиналари билан жиҳозланадиган марказдан вазирликлар ва муассасалар, йирик корхона ҳамда ташкилотларнинг фойдаланиши кўзда тутилганди.

Шу боис ҳам бино қурилиши бошланмасдан олдин унга ўзига хос муҳим объект, деб қаралди. Қурилишга буюртмачи ҳам тезда топила қолди. Давлат режа қўмитасининг ҳар қанча маблағни аямаслигини билган Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси қошидаги капитал қурилиш бошқармаси бу вазифани ўз зиммасига олди.

Кўп ўтмай, Тошкентдаги баланд иморатлар қурувчи («Висотстрой») 11-трестга қарашли темир-бетондан уй қуришга ихтисослашган қурилиш-монтаж бошқармасининг М. Ҳабибуллаев бошлиқ комплекс бригадаси ишни бошлаб юборди. Улар пўлат ва темир-бетон конструкциялардан 16 қаватли баҳайбат бинони тиклаб бериш учун 4 миллион сўмлик пудрат шартномасини тузишди. Айтиш керакки, 40 нафар тажрибали қурувчидан иборат бу жамоа самарали меҳнат қилди. 1985 йилга келиб, пудрат шартлари бажарилди. Яъни, 74 метр баландликка эга бўлган бинонинг темир-бетон шакли тикланди. Ўша йилиёқ иншоот ишга туширилиши керак эди.

Бироқ Тошкент шаҳар қурилиш бош бошқармаси раҳбарлари (ўша пайтдаги бошлиғи Т. Набиев) ҳам, давлат режа қўмитасидаги мутасаддилар ҳам ҳисоблаш марказининг тезроқ битишини ўйламасдан, унинг ташқи кўринишини безаш ҳақида бош қотиришди. Шунга кўра, бино пештоқлари Ғазалкент қимматбаҳо мармарлари билан қоплаб чиқилди. Афсуски, «Усти ялтироқ, ичи қалтироқ» бино тўла қуриб битказилмади.

Икки йил ўтгач, уни республика Вазирлар Кенгаши қарори билан тўхтатиб қўйишди. Натижада минглаб сўмлик темир-бетон конструкциялари, қурилиш материаллари фойдаланилмасдан қолиб кетди. Қисқаси, ушбу объектга сарфланган 8 миллион сўмлик маблағ ҳавога совурилгандай бесамар йўқолди.

Хўш, миллионлар қаёққа йўқолди? Бу қурилишни бошлаб уни чала қолдирган мансабдор шахслар кимлар? Уларга давлатнинг шунча маблағини беҳуда сарфлаганликлари учун чора-кўрилдими? Ачинарлиси, бугунги кунда ушбу саволларга ҳам жавоб топиш мушкул. Негаки, бу ишга илгари мутасадди бўлган кишилар бир овоздан маъмурий-буйруқбозлик тизими, бошқариш ва режалаштиришдаги қийинчиликлар, умуман, «объектив сабаблар» туфайли шундай бўлди, дейишмоқда. Лекин республикага қанчалик катта иқтисодий зарар келтирганлигини ҳеч ким эътиборга олгани йўқ.

Майли, айбдорлар «объектив сабаблар»ни рўкач қилиб, жавобгарликдан қутулишди. Аммо мамлакат пойтахтининг қоқ марказида темир-бетондан иборат баҳайбат бинонинг чорак аср мобайнида фойдаланилмай сақлаб турилиши, хўжасизликнинг ўзгинаси эмасми?! Ахир, уни эндиликда бўлакларга бўлиб олиб ташлашнинг ўзи ҳам анча маблағ талаб қилади. Тўғри, бундан 20 йил аввал лойиҳалаштирилган марказнинг техник ва технологик ғоялари бугунги кунга келиб эскирди. Буни Ўзбекистон шаҳарсозлиги лойиҳалаш илмий-тадқиқот институти мутахассислари ҳам инкор этишгани йўқ.

Дарвоқе, бугунга келиб кенг жамоатчилик фойдаланадиган ҳисоблаш марказига эҳтиёж қолмади. Чунки барча вазирликлар ва муассасалар, йирик корхона ҳамда ташкилотлар Давлат режа қўмитаси биноси битишини кутиб ўтирмасдан, анча маблағ сарфлаб ўзлари ҳисоблаш марказлари қуриб олишди.

Хўш, ундай бўлса, эндиликда нима қилиш керак? Объект лойиҳасини яратган бош меъмор Р. Близе ва унинг ҳамкасбларининг фикрича, агар республика Вазирлар Маҳкамаси рухсат берса, бинони ҳеч бир бузмасдан қайта мослаштириш мумкин экан. Дейлик кўп маблағ сарфламасдан туриб, замонавий меҳмонхонага айлантириш ёки ёшлар маркази қуриш мумкин. Лойиҳа муаллифлари бинони Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигига эришганлиги ва хорижий мамлакатлар билан алоқалари кенгайиб бораётганлигини ҳисобга олиб, халқаро марказга айлантириш ҳақидаги таклифни ҳам киритишяпти.

Бундан икки йил аввал ушбу иншоотни ишбилармонлар марказига айлантириш тўғрисида гап бўлганди. Бироқ бу ҳам амалга ошмади. Яқинда эса «аср қурилиши»ни ниҳоясига етказишга янги бир «даъвогар» чиқиб қолди. «Тошкент» биржаси бинони қайта таъмирлаб, ўз мақсадлари йўлида ишлатадиган бўлди. Кўрайликчи, бундан нима чиқаркин? Нима бўлганда ҳам маблағдан қийналмайдиган бой ташкилот бинони битказиб олса ажабмас.

Энди иккинчи объект — Анҳор бўйидаги театр биносига келсак, мазкур иншоот қурилиши 1975 йилда бошланганди. Юқоридаги ҳисоблаш марказидан фарқли ўлароқ, бу қурилиш бирон марта тўхтатиб қўйилгани йўқ. Ҳар йили унга капитал маблағлар ажратилиб турилди. Бироқ бу йиллар мобайнида фақат бир марта —ерда қурилиш-монтаж ишлари 17 йил мобайнида фақат бир марта — 1984 йилда уддаланди, холос. Театр биносини фойдаланишга топшириш ҳақида 1988 йилдан буён гапириб келинади. Аммо гап бошқа, иш бошқа экан. Иншоот пудратчиси бўлган кўп қаватли иморатлар қурувчи («Висотстрой») трести (номига эътибор беринг: бу йилдан бошлаб «Сифат» ишлаб чиқариш бирлашмаси) бинокорлари йил — ўн икки ой давомида режа ва меҳнат интизомини бузиб келишяпти. Аксига олиб, уларни инсофга чақирадиган ҳуқуқ-тартибот, назорат органлари топилмаяпти.

1990 йили бўлажак театр биноси янги мақомни олди. Республика ҳукумати уни миллатлараро «Наврўз» театрига айлантириш ҳақида қарор қабул қилди. Бино республикадаги барча ижодий жамоалар ихтиёрига бериладиган бўлди.

Ҳукумат қароридан кейин «туя гўшти еган» бу қурилишда бурилиш бўлиши кутилганди. Афсуски, бундай бўлмади. 1990-91 йиллар объектда қурилиш ишлари суръати мутлақо пасайиб кетди. Қурувчилар бинони 1992 йилда фойдаланишга топширамиз, дея ваъда беришганди. Республика Маданият вазирлиги маданият объектлари қурилиши дирекцияси бош муҳандиси М. Амировнинг қатъий таъкидлашича, узоқ йиллардан бери кутилган бинонинг бу йил ҳам битказилиши эҳтимолдан анча йироқ.

Унинг фикрича, бу йил объектни фойдаланишга топшириш қўшимча ишчи кучи билан, шунингдек, етарли даражада қизил гранит, оқ мармар, ва бошқа кўплаб пардозлаш буюмларини талаб қилади. Ҳозирги бозор муносабатлари шароитида буларнинг барчаси арзон эмаслигини ҳисобга олсак, аҳвол аён бўлади-қолади.

Очиғи, бугунга келиб театр биноси қурилишига сарфланаётган харажатлар миқдори кундан-кунга ошиб боряпти. 1986 йили объект смета қиймати 16,5 миллион сўм қилиб белгиланганди. Фойдаланишга топширилиши лозим бўлган 1988 йилга бинокорлар 5,4 миллион сўм ҳажмда қолдиқ сумма билан кириб келишди. Ўтган уч йил мобайнида бу маблағ ҳам сарфлаб бўлинди. Аммо бинони пардозлашда ҳали анча ишлар амалга оширилиши керак.

Янги нархлар бўйича бу йилги қурилиш-монтаж ишлари қолдиқ қиймати оддий ҳисоб-китобларга қараганда, қарийб 18 миллион сўмни ташкил этади. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида ушбу маблағнинг бир қисмигина ўзлаштирилди, холос. Бироқ бинонинг тезроқ битишидан манфаатдор бўладиган ташкилотлар қурувчилардан ҳисоб сўрашгани йўқ. Пировардида қурилиш чўзилгандан-чўзилмоқда.

Эндиликда пойтахт юзида «қора доғ» бўлиб турган бундай чала иншоотларнинг кўп йиллик тарихидан тегишли хулоса чиқариш, энг муҳими, хўжасизликка чек қўйиш лозим. Шаҳарда зарур бинолар барпо этилиши керак. Курганда ҳам узоқни кўзлаб, ўз муддатида қуриш лозим.

Менимча, энди қурилишда материаллар ва ишчи ресурслардан фойдаланишда хўжасизликка йўл қўйган айбдор шахслар моддий ва бошқа жавобгарликларга тортилиши керак. Токи, эски йиллардаги сингари бир объект қурилиши тугамасдан бошқасига ўтилмасин. Афтидан, қурилишда ҳам тезроқ бозор муносабатларини ўрнатиш мақбул. Ана шунда «туя гўшти еган» иншоотлар бўлмайди.

И. АҲМЕДОВ.

ЧАЛА ИШНИ ТУГАТИШГА ТАЙЁРМИЗ

Дарҳақиқат ҳар иккала иншоот қурилиши анча йилга чўзилиб кетди. Албатта, бунда қурувчиларнинг ҳам, буюртмачиларнинг ҳам айби бор. Сирасини айтганда, жамоа бўлиб фойдаланадиган ҳисоблаш маркази (ВЦКП)ни лойиҳалашда техник қарорлар бир неча бор ўзгариб турди. Лойиҳачилар аввал бошда яхлит каркас ва том тўсинини тавсия қилишганди.

Ўша пайтда Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси ва шахсан ўртоқ Шароф Рашидовнинг бевосита аралашувидан кейин лойиҳа қайта ишланди. У кишининг эътибори туфайли объект қурилиши тезда бошланди. Қурувчилар жадал суръатда бинони тиклаб, уни мармар билан қоплашди. Бироқ кейинги раҳбарлар бу иншоотга эътибор беришмади. Қисқаси, етарли маблағ йўқлиги туфайли қурилиш тўхтатиб қўйилди.

Бугунга келиб эса, объектни тугаллаш учун маблағи бор ҳомий топилмаяпти. Ҳозирча бу масалада бизга ҳеч ким мурожаат қилгани йўқ. Маблағ топилса қурувчиларимиз чала ишни ниҳоясига етказишга тайёр. Бизнингча, ушбу объектни тугаллаш учун чет эл сармоядорларини жалб қилиб, чала қолган қурилишни ким ошди савдосига қўйса ҳам бўлади.

Энди «Наврўз» концерт комплексига келсак, бу иншоот меъморчилик-режалаш лойиҳалари бир неча марта ўзгариб турди. Чунончи, илгари лойиҳада белгиланган кичик зал ҳозир йўқ. Ҳолбуки, бу ерга бинокорлар томонидан 150 тонна металл конструкциялари ва бошқа материаллар келтириб қўйилганди.

Лойиҳада қатор қоплама ва пардозлаш буюмлари кўзда тутилганки, булар жумҳуриятимизда камёб ҳисобланади. Дейлик, оқ мармар ҳамда «Дикопласт» бўёғи МДҲ ва Ўзбекистонда ишлаб чиқарилмайди.

Тўғри, бу иншоотда ҳам қурувчилар реал имкониятлардан келиб чиқиб иш тутишмаган. Маблағ етишмаслигидан бино қурилиши икки марта тўхтатиб қўйилган. Ҳозирга келиб эса капитал қурилиш ҳажми кескин қисқарди. Директив органлар қарорларига мувофиқ, уни комплекс қуриб битказиш 1993 йилга мўлжалланяпти. Шу йилнинг ўтган тўққиз ойи мобайнида иншоотда 14 миллион сўм маблағ ўзлаштирилди. 1993 йилда 56 миллион сўм ўзлаштирилиши кўзда тутиляпти.

«Наврўз» концерт комплекси, албатта, келаси йили қуриб битказилиши керак. Бунинг учун энг аввало лойиҳачилар, маблағ билан таъминловчи буюртмачилар ўзаро биргалашиб, ҳаракат қилишлари, ўз навбатида қурувчилар ҳам реал имкониятларини ҳисобга олган ҳолда иш тутишлари лозим.

Э. РУСТАМОВ,
Тошкент қурилиш бош бошқармаси бошлиғи.

ЭЛЧИ БИЛАН УЧРАШУВ

Тошкентдаги Кино уйида Ўзбекистон ижодкор арбоблар жамғармаси фаолларининг Франция элчиси жаноб Жан-Поль Везиан билан учрашуви бўлиб ўтди.

Унда Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг XI Халқаро Тошкент кинофестивали якунлари ҳақида сўз юритилди. Халқаро анжуманда француз кинематографчилари томонидан экранлаштирилган «Ван-Гог» бадиий фильми ҳам кўрсатилган, унга Ўзбекистон ижодкор арбоблар жамғармасининг махсус соврини берилган эди. Учрашувда Франция элчисига ана шу мукофот топширилди. «Фариштанинг туғилиши» деб номланган бу мукофот-картинани Ўзбекистон халқ рассоми Баҳодир Жалолов ишлаган.

— Тошкент Халқаро экранининг шарофати туфайли, — деди совринни қабул қила туриб, жаноб Жан-Поль Везиан, — турли қитъалар, турли мамлакатлар халқлари бир-бирларига тобора яқинлашмоқдалар. Бундай имкониятдан бизнинг киночилар ҳам баҳраманд бўлиб, ўзларининг янги асарларини намойиш этганларидан хурсанд. Ишончим комилки, шундай нуфузли кинофестивалда қатнашув ва эътирофга сазовор бўлиш экран санъати усталаримизни янги-янги изланишларга илҳомлантиради.

Учрашувда Ўзбекистон ва Франция ўртасидаги маданий алоқаларни янада ривожлантириш, ҳамкорликда тадбирлар, фестиваллар, мулоқотлар уюштириб туриш тўғрисида батафсил фикрлашиб олинди.

А. БОРОВИКОВ.

● *Бозор иқтисодиёти билан юзма-юз*

ЁРДАМГА МУҲТОЖ КОРХОНА

Ғиждувон чанқоқбосди ичимликлар ишлаб чиқариш корхонаси маҳсулот бера бошлаганига 28 йил бўлди. Районнинг тўнғич корхоналаридан бири ҳисобланган бу завод собиқ иттифоқ даврида ўз қаддини ростлаган, маҳсулот турларини кўпайтирган, истеъмолчилар ҳурматига сазовор бўлган эди. Афсуски, кейинги пайтда бозор иқтисодиёти билан юзма-юз келгач, корхонада ишлаб чиқариш ҳажми кескин пасайди, инқироз хавфи туғилди.

Корхона мутахассисларининг ўтган йили ишнинг кўзини билиб амалга оширган тадбирлари туфайлигина аравани бир оз енгилроқ тортишга муваффақ бўлинмоқда.

Дейлик, шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 840 тонна пиво ишлаб чиқарилди. 210 тонна лимонад, 145 тонна қандолат маҳсулотлари тайёрланиб, истеъмолчиларга жўнатилди. Ана шунинг эвазига ишчиларни ижтимоий ҳимоялаш имконияти туғилди. Ҳозир ҳар бир ишчига ўртача 2 минг сўмдан ойлик маош берилаётир.

Бундай, ўйлаб қаралса, бу маош билан ишчининг косаси оқарармиди? Шу боис бошқа ноанъанавий чоралар қидирилмоқда. Бироқ кейинги уч ойда шакар, арпа вақтида етказиб берилмаётганлиги, бундай хом ашёнинг таннархи жуда қиммат эканлиги сабабли ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турлари кескин камайди. Илгари заводда ўн хил маҳсулот тайёрланарди.

Ҳозир эса бор-йўғи пиво, «Хўжайи жаҳон» минерал сувигина ишлаб чиқарилмоқда. Мавжуд тўртта цехдан атиги биттаси — қуйиш цехи фаолият кўрсатмоқда, холос. Тўғри, куз ва қишда пиво ва чанқовбосди ичимликларга талаб ёздагидек бўлмайди. Шуни ҳисобга олиб, завод маъмурияти бу цехда ишловчилар сонини кескин камайтирди. Шарқ ширинликлари тайёрлаш эса бутунлай тўхтатилди.

Корхона ҳозир бир килограмм арпани 38 сўмга сотиб оляпти. У Иваново шаҳридан Ғиждувонгача вагонларда ташиб келтириляпти. Бу ҳам харажатлар ошиб кетишига олиб келмоқда. Ёки бир килограмм шакар 80 сўмга тушаётгани музқаймоқ, турли хил ширинликлар ишлаб чиқариш самара бермаслигини кўрсатиб турибди.

Бу ва шунга ўхшаш муаммолар бугунги кунда корхона раҳбарини ҳам, ишчисини ҳам ташвишга соляпти. Завод маъмурияти ёрдам сўраб Ғиждувон шаҳар ҳокимиятига мурожаат қилганди. Бироқ у ердагилар ҳам калаванинг учини тополмай туришибди.

Лекин шунга қарамай, корхона раҳбарлари йил охиригача ишчиларни бекиш қолдирмасликка ҳаракат қиляпти. Цехларда бўш қолган ишчилар таъмирлаш ишларига тортиляпти, айримларини эса касаба уюшмаси қўмитаси ўз ҳомийлигига олаётир. Ишчилар ҳам ўз навбатида «ҳар қалай аҳвол шундайлигича қолмас, яхши кунлар келар» дея эртанги кунга ишонч билан меҳнат қилмоқдалар.

Д. БАҲРОНОВ.
Бухоро вилояти.

ТАДБИРКОРЛАР ИБРАТ КЎРСАТИШМОҚДА

● УРГАНЧ шаҳар ҳокимлиги бозор муносабатлари шароитида аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш мақсадида ишбилармонларнинг тадбиркорлик фаолиятларидан самарали фойдаланмоқда.

Шаҳарда тадбиркорлик йўли билан иш юритаётган 500 га яқин кичик корхона, кооператив ва савдо уйлари, турли жамоа уюшмалари мавжуд бўлиб, бунёдкорлик жабҳасида яхшигина ютуқларни қўлга киритишяпти. Урганчлик тадбиркорлар шу йилнинг биринчи ярми мобайнидагина етти миллион сўмликдан кўпроқ турли хил маҳсулотлар ишлаб чиқаришди. Бажарилган қурилиш-монтаж ҳамда аҳолига кўрсатилган хизмат ишлари кўлами эса 70 миллион сўмликдан ортиқдир.

Шаҳарни тикув машиналари ҳамда уларга кўрсатиладиган хизмат жиҳозлари билан таъминлаб келаётган «Хоразм — Подольск» жамияти Латвия тадбиркорлари билан ҳамкорлик қилиб, қўшма корхоналар очишда кўмаклашаётган «Арбоб» жамоаси, «Ўқитувчи» ва бошқа кичик корхоналарга уюшган ишбилармонлар айниқса ибрат кўрсатмоқдалар.

«Ўзбекистон овози» мухбири

• *Чингиз Аҳмаров ижодига бир назар*

БУЮК СОДДА

Бугун шоиралар маликаси Нодирабегим таваллудининг икки асрлик тўйи арафасида, беихтиёр бир мусаввир номи кўз ўнгимда чархпалакдай айланаверади. Ўн етти ёшли Моҳларойим, Мирзо Улуғбек, Лайли ва Ширинларнинг бетакрор тимсолини бизга туҳфа этган бу машҳур мусаввир — Чингиз оғадир.

Мусаввирлик ғаройиб ҳунар. Бу соҳанинг фидойилари ҳам ғаройиб инсонлар. Иккитагина шеъри чиққан айрим шоирча телевидение пайида бўлади. Радиодан таниш ахтаради. Нашриётма-нашриёт изғийди. Мусаввир, ҳақиқий мусаввирнинг эса ортидан ҳамма чопиб юради. Энг чаққон ва уддабурон журналист ҳам уни ҳафталаб пойтахтдан излаб юрганида у қайсидир тоғда асаларичи билан чойлашиб ўтирган бўлади. Ижод қилаётган бўлади. Ижод эса, жой танламайди.

Чингиз оға даставвал Пермдаги бадиий техникумда таҳсил олганини кўпчилик билмаса керак. Қаршидаги, Самарқанддаги ўсмирлик йилларини ҳам.

«Бадиий техникумда таҳсил олдим, бироқ, мусаввир бўлишимда Самарқанд кўпроқ кўмак берди», дейди Чингиз Аҳмаров кейинчалик.

Самарқанддан оқ фотиҳа олган Чингиз оға Ҳиндистон, Индонезия, Туркия, Афғонистон каби дунёнинг ўнлаб мамлакатларида бўлди. Мусаввир сафардан видеомагнитофон олиб келмайди, албатта. Бу сафар таассуротлари ҳозир барча музейларимиз тўрини безаб турибди.

Унинг асарларидан улуғ Беҳзод мўйқаламининг ҳиди анқиб туради. Чеҳра гўзаллиги, фикр бойлиги, назокати билан ажралиб туради бу асарлар.

Нодирабегимнинг аянчли тақдири ҳаммага маълум. «Умархон Нодирабегим таърифини эшитиб, саройга олдириб келганида, Нодира эндигина бўйи етган қиз экан, — дейди мусаввир. — Мен унинг худди шу саройга илк бор қадам қўйиши пайтини тасвирладим. Бу ерда менинг қисматим не кечаркин, деб ўйлаб турган ҳолатини...

Қадимий Хива, Самарқанддаги бетакрор сарой ва мадрасалар безаклари бугун ўчаёзган, албатта. Эътиборингиз учун, монументал рассомчиликнинг нодир намуналари ўша бинолар деворларидадир. Чингиз оға эса, айнан шу йўналишда ижод қилади.

Чингиз оғани москвалик санъат шайдолари ҳам яхши билишади. Қадрлашади. Москов метросининг Киев айланма йўли бекатида кўзларни яшнатиб турган жилолар ўзбекнинг ардоқли мусаввири меҳнатидан муҳр.

Бизда тарихий шахслар сиймосини яратишда кўп ҳолларда бирёқламалик бор. Масалан, унинг гўзал чеҳрасинигина яратишни асосий йўналиш қилиб оладилар.

Чингиз оғанинг фикрича, тарихий шахслар сиймосини яратишда образга тарихий ҳақиқат билан ёндошиш керак. Улуғбек шоҳ авлодидан, кўплаб жангу жадалларда бевосита иштирок этган. Демак, Улуғбек образида олимлик билан бирга шижоат, қудрат ҳам бўлмоғи керак...

Болакайлар боғчасида, мактабда рангли қаламларини қитирлатиб, турли шакллар чизадилар. «Ким бўлмоқчисан», деб сўрашса ҳеч иккиланмай «рассом» деб жавоб берадилар. Бу уларнинг орзуси. Бироқ бир пайтлар ўша болакайлардай орзу дарёсида сузиб юриб, эндиликда бутун мамлакатга, дунёга машҳур бўлган мусаввирнинг орзуси нима экан?..

«Тинчлик, осойишталик. Юртимиз фаровон, халқимиз тўқ бўлсин», дейди Чингиз оға.

● Улуғлар ҳамиша ҳокисор, содда бўлишган. Уларнинг юраги ёш боланикидай беғубор, бегина. Уларнинг энг кўп ишлатадиган ибораси: «Жуда тўғри айтдингиз...». Чунки, уларда «мен зўрман», деган даъво йўқ.

Ўзбекистон халқ рассоми, Ҳамза мукофотининг совриндори Чингиз Аҳмаров эса чинакам зўр-тенгги йўқ мусаввир.

Ўзбекча қилиб айтганда — буюк содда!..

М. ЮСУПОВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Чингиз Аҳмаров шогирди Мусулмон Суярод билан. 2. Мусаввир асарларидан намуна.

• *Спорт*

ЧИН ИНСОННИ ЁД ЭТИБ

● МУСОБАҚА АРАФАСИДА

Минглаб ватандошлар қатори Шароф отанинг порлоқ хотирасини эҳтиром билан ёд этиш, унга ҳурмат бажо айлашга спортчиларимиз ҳам маънан ҳақдирлар. Боиси, Шароф Рашидов давлат ва сиёсат ишлари билан банд бўлишига қарамай, ёшларнинг уйғун камол топишида муҳим омил саналган жисмоний тарбия ва спортга алоҳида эътибор билан қарар эдилар.

У кишининг бевосита ташаббуслари билан республикамизда футбол, енгил атлетика, теннис ва шахмат каби спорт турларини ривожлантириш, оммавийликни таъминлаш, халқаро миқёсдаги спортчилар сафини кенгайтиришга оид муҳим қарорлар қабул қилинган эди.

Тошкентнинг «Старт» ўйингоҳида регби мусобақаси ўтказилади. Бу баҳс «Осиё» лигаси кубоги учун ўтказилаётган учрашувларнинг якунловчи ўйинларидан иборатдир. Айни пайтда, бу мусобақа Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигига бағишланиб, Ўзбекистон кубоги учун қизғин курашга айланиши кўзда тутилмоқда.

Мусобақада Тошкентнинг «Сўғдиёна» командаси қизлари иштирок этадилар. Бу жамоа кейинги йилларда мухлисларга танилиб, эътибор орттирди. «Осиё» лигаси МДҲ биринчилигининг муддатдан олдин ғолиби бўлишга эришган регбичиларимиз соврин учун курашни ҳам ўз фойдаларига ҳал қилишни кўзлашмоқда. Спортчи қизларимиз Тошкентга меҳмон бўлиб келган Новокузнецкнинг «Луч», Олмаота ва Толдиқўрғон болалар ва ўсмирлар олимпия ўринбосарлари мактаблари, Олмаотанинг «Ника», Барнаулнинг «Коммунальник» жамоалари билан куч синашадилар.

Элвира БЕГИЛЬДИНА — ҳужумчи:

— Кўпчилик спортнинг регби турига қизиқаётганидан мамнунман. Боиси, қовунсимон тўп билан ўйнашнинг ўзига хос завқи бор. Дугоналар билан ҳамкору ҳамжиҳат бўлиб рақиблар дарвозасини ишғол этиш завқини яшил майдонга тушган билади. Бундан ташқари регби ўйини спортнинг бошқа турларидан тубдан фарқ қилиши ҳам менга ёқади.

Елена ПЕВЗНЕР, команда капитани:

— Жамоамиз аъзолари мусобақага пухта ҳозирлик кўришган. Ўйлаймизки, ҳамжиҳатлик билан ўйнаб бош совринни қўлга киритамиз.

«Сўғдиёна» қизларининг ниятлари холис. Улар ҳамдўстлик мамлакатлари чемпиони бўлибгина қолмай, Ўзбекистон кубогини ҳам қўлга киритишни мўлжаллашмоқда.

Ҳайдар НОСИРОВ.

ОСИЕ КУБОГИ ҚЎЛДАН КЕТДИ

● «ОСИЕ» кубоги учун навбатдаги учрашувлар бўлиб ўтди.

Қозоғистон ва Ўрта Осиё республикалари миллий терма жамоалари ўртасида биринчи марта ўтказилган «Осиё» кубогининг тақдири деярли ҳал бўлди. Ўзбекистон терма жамоаси футболчилари Туркманистонда 0:1 ҳисобида ютқазиб, кубокни эгаллаш имкониятини бой беришди. Ваҳолонки жамоамиз саккиз очко билан пешқадамлик қилаётган эди. Қозоғистон футболчилари эса Қирғизистон терма жамоасини ютиб (2:0), 9 очко билан биринчи ўринга кўтарилишди. Якунловчи учрашув 5 ноябрь куни Қирғизистон ва Туркманистон жамоалари ўртасида бўлади.

ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ «НАВБАҲОР»ДА

● ЎЗБЕКИСТОН кубоги учун биринчи марта ўтказилган мусобақалар якунланди.

Ҳал қилувчи учрашув Наманганнинг «Навбаҳор» ва Қўқоннинг «Темирйўлчи» жамоалари ўртасида давом этди. Самарқандда ўтказилган бу ўйинда асосий ва қўшимча вақтдан кейин 11 метрли жарима тўплари тепилди. Б. Абдураимовнинг шогирдлари 6:5 ҳисобида ғалаба қозониб, кубокни Наманганга олиб кетишди.

Ўзбекистон овози

ХАРЧИНОМА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ

●

ШАРОФ РАШИДОВ ФОНДИ

Атоқли давлат ва жамоат арбоби, адиб Шароф Рашидов таваллудининг 75 йиллигига бағишлаб

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

1992 йил 5 ноябрда

КАТТА ХАЙРИЯ КОНЦЕРТИ ЎТКАЗИЛАДИ

Концертга севимли хонандалар ва сўз усталари:

Олмахон ҲАЙИТОВА,
Ғуломжон ЁҚУБОВ,
Ортиқ ОТАЖОНОВ,
Аҳмаджон ШУКУРОВ,
Ғиёс БОЙТОЕВ,
Охунжон МАДАЛИЕВ,
Маҳмуджон АЗИМОВ,
Авазбек МАҲМУДОВ,
Насиба АБДУЛЛАЕВА,
Муҳриддин ХОЛИҚОВ,
Тошпўлат МАТКАРИМОВ,
Ботир МУҲАММАДХЎЖАЕВ
Обид, Собит АСОМОВЛАР
таклиф этилади.

Хайрия концерти ойнаи жаҳон орқали намойиш этилиши кўзда тутилмоқда.

Хайрия концертига ҳомийлар танланяпти.

Концертга қатнашиб, Шароф Рашидов фондига ҳисса қўшишни истаган ташкилотлар, корхоналар, биржалар, фирмалар ўз таклифлари ҳақида олдиндан хабар беришларини сўраймиз.

Телефонлар: 33-65-45; 33-20-36; 32-54-35.

ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА БОШҚА ҲАММА-ҲАММА ДИҚҚАТИГА!

Масъулияти чекланган «ЦЕНТАВР» фирмаси

ТУНИКА ТОМЛАРНИ ВА МЕТАЛЛ КОНСТРУКЦИЯЛАРНИ МОЙЛАЙДИ

Материал ўзимиздан. Ишга ҳақ тўлаш ҳақи ўзаро келишилади. Тошкент шаҳридаги телефонимиз: 65-25-48.

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ МУҲАНДИСЛАРИ ИНСТИТУТИ ЎҚИШГА КИРУВЧИЛАР УЧУН ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Тайёрлов курсларида олий ўқув юртларига киришга тайёргарлик олиб борилади. Таълим жараёнида кириш имтиҳони топшириладиган фанлар бўйича тест синовларидан машқлар ташкил қилинади.

Дарсларни институтнинг етакчи ўқитувчилари олиб боришади. Машғулотлар қуйидаги фанлар бўйича ўзбек ва рус тилларида ўтказилади: математика, физика, она тили ва адабиёт.

МАШҒУЛОТЛАР 1 НОЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Тайёрлов курсларимиз кириш имтиҳон тестларини топшириш учун юқори билим беради. Ўқитиш ҳақи пул ўтказиш йўли билан тўланади.

Тайёрлов курсига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ректор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжатнинг асл нусхаси (ўқувчилар учун мактабда ўқиётганлиги тўғрисида маълумотнома).

ҲУЖЖАТЛАР ИНСТИТУТ ҚАБУЛ ҲАЙЪАТИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Манзилгоҳимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Қори-Ниёзий кўчаси, 39-уй.

Телефон: 35-75-21.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ ЁЗАДИЛАР

ЖИЗЗАХДА ТЕЛЕСТУДИЯ

● Вилоят маркази ҳамда ён-атрофдаги аҳоли эндиликда Жиззах телестудияси кўрсатувларини томоша қилмоқдалар.

Шаҳар ҳокими Аҳмад Соатовнинг таъкидлашича, маҳаллий телестудия кўрсатувлари тартибини тайёрлаш, мавзу танлашда кенг жамоатчилик, оқсоқоллар ва ноибларнинг фикр-мулоҳазалари инобатга олинади. Ўз навбатида аҳоли зангори экран орқали шаҳар ва вилоят янгиликлари билан мунтазам таништириб борилади.

Маҳаллий студия томошаларини болажонлар орзиқиб кутишлари аниқ. Ҳар куни соат 17 дан бошлаб улар учун мультфильм ва қўғирчоқ фильмлар кўрсатилади.

Келгусида кўрсатувларни вилоятнинг барча аҳолиси учун етказиш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

• • •

ОСИЕ ЎЙИНЛАРИГА ТАНЛОВ

● Курашнинг юнон-рум усули бўйича Ўзбекистон республикаси биринчилиги мусобақаларида жами юз нафардан зиёд полвон қатнашди.

Шахсий ҳамда жамоа биринчилиги учун курашганлар орасида 1991 йилги жаҳон чемпиони Наврўз Усмонов, 1992 йилги МДҲ биринчилигининг мутлақ ғолиби Озод Садриев каби таниқли спортчилар бор.

Жамоалар ўртасидаги беллашувда Самарқанд вилояти вакиллари ғолиб чиқишди. Иккинчи ўрин Тошкент вилояти, учинчи ўрин эса Тошкент шаҳри жамоаларига насиб этди. О. Садриев (Тошкент вилояти), Р. Дониёров (Самарқанд вилояти), Н. Усмонов (Самарқанд вилояти), Р. Замалитринов (Андижон вилояти), М. Ўрмонов (Тошкент шаҳри), А. Исмоилов (Самарқанд вилояти), ўз вазнлари бўйича республика чемпионлари бўлишди. Мусобақа якунларига кўра 30 нафар спортчи 1993 йилда Хиросимада ўтказиладиган Осиё ўйинларида қатнашадиган асосий даъвогарлар, деб тан олинди.

Б. САТТОРОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

Куз манзараси. Т. ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

• *Соддаларга сабоқ*

ТОВЛАМАЧИ ТУТИЛДИ

● Яқинда Фарғона вилояти шаҳар ва қишлоқларида антиқа усулда «иш олиб борган» товламачи пайдо бўлди.

Риштон шаҳридаги 4-ўрта мактабга аллақайси жиҳатлари билан Хлестяковни эслатувчи бир йигит кириб, А. Усмонов қўлига қандайдир гувоҳномани тутқазди.

— Тошкентдан келдим, — деди у, — қўшиқ ва мусиқага ҳавасманд, иқтидорли ўқувчиларни тўплаб, республика телевидениесида концерт беришга тайёрлашим керак.

Албатта, телевидение дарагини эшитиб, мактаб раҳбари қаттиқ энтикди. Дарҳол чилдирма чертишу, озмоз ҳиргойи қилиш қўлидан келадиган ўқувчилар жамланиб даста тузилди. Ўзини Ҳамро Султонов деб таништирган йигит ўқувчиларга мусиқадан бинойидек сабоқ бера бошлади.

— Келаси душанба куни «зангори экран»да чиқамиз! — дея дадил ваъда берди Ҳ. Султонов ош устида. Кўп ўтмай мусиқачи «телевизорчиларга аталган» ош харажатини кўтарганича ғойиб бўлди. Риштонлик ўқувчилар эса ҳали ҳам телеэкран қаршисида кўзи мўлтираб концерт пойлашади.

Орадан бир-икки ой ўтиб, «телевизорчи» Ўзбекистон районидаги 1-маданият уйида ҳозир бўлди.

— Бастакор Ҳабиб Султонман, — дея ўзини таништирди у. — Район санъаткорларини Ўзбекистон телевидениесида концерт билан чиқишларини ташкил этишим керак.

Яйпанлик қўшиқчию созандалар орасида тўс-тўполон. Ҳаваскорлар дастаси йиғилиб, Ҳабиб Султон раҳбарлигида репитициялар бошлаб юборилди. Қўллар тордаю, хаёлларида телевизор.

— Аммо бунинг жиндек харажати бор, — деди бир куни сирли тарзда «бастакор».

Харажат ҳам дарров йиғила қолди. Маданият уйи раҳбари М. Эшонқулов 300 сўм, халқ дастаси раҳбари Б. Абдураимов 1000 сўм, маданият уйи йўриқчиси Р. Акбаров 300 сўм, автоклуб мудири И. Кенжаев 1000 сўмни «телевизорчи-бастакор»нинг чўнтагига солиб қўйишди.

Ҳ. Султонов «Тошкентга бир бориб келаман», дея йўлга чиқди-ю ғойиб бўлди. Озгина фурсат ўтиб қўшни Бешариқ районида ҳам маҳаллий санъаткорларни телевизорга олиб чиқишга ваъда берган «бастакор» пайдо бўлганлиги қулоққа чалинди...

Яқинда Ўзбекистон район халқ суди ҳақиқий оти Ҳамро Султонов бўлган товламачини Ўзбекистон республикаси жиноят кодекси 129-моддасининг 2-қисмига мувофиқ 2 йил озодликдан маҳрум этди. Қилмиш— қидирмиш! Соддаларга сероб бу дунёда товламачилар ҳам изғиб юрганлигини ёддан чиқарганларга эса бу воқеа яхши сабоқ бўлди.

А. ИБОДИНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

«ОСИЕ БОЗОРИ» СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗДА

Азиз газетхон! Сиз «Осиё бозори» ахборот—тижорат газетасининг биринчи сони билан танишган эдингиз. Мана ниҳоят, пайшанба—29 октябрь куни унинг иккинчи сонини ўқишга муяссар бўласиз.

«Осиё бозори» ахборот—тижорат газетаси Сизнинг рекламаларингизни чоп этиш учун энг қулай ва энг арзон газетадир. Уни нафақат республикамизда, балки Ўрта Осиёдаги мустақил давлатларда ҳам ўқиши мумкин. «Осиё бозори» ахборот-тижорат газетасига ўз эълонларингиз, билдирувларингизни беришга шошилинг.

КЕЛГУСИ СОНЛАРДА ЎҚИЙСИЗ:

● «УМР НУРЛАРИ» (ШАРОФ РАШИДОВ ҲАҚИДА ЛАВҲАЛАР).

● ОМОН МАТЖОН ИЖОДХОНАСИДА

● «БОЛА ЎҒРИЛАРИ» (СУД ОЧЕРКИ)

● НАМАНГАН: «КИОСКА ОРТИДАГИ ҚАРОҚЧИЛАР». (Фельетон).

● Ўзбекистон овози» газетасининг навбатдаги сони 29 октябрда чиқади.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Биринчи Тошкент Давлат тиббиёт институти жамоаси институт ректори, профессор Т. О. Даминовга укаси

Марат Обидович ДАМИНОВнинг

фожиали вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзим изҳор қилади.

Ўзбекбирлашувнинг «Тошкент маъдан сувлари» сиҳатгоҳи ходимлари шу сиҳатгоҳ бош шифокори Б. Ю. Аҳмедовга отаси

Юнус АҲМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

●

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгаши ва «Ўзбекистон овози» журналистлар жамоаси

Бош муҳаррир Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ.

РЕДАКЦИЯЛАР: Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14, Ижтимоий ҳаёт — 32-21-43, 32-53-16, Вилоят мухбирлари билан ишлаш—33-12-16, 33-11-49, Хатлар бўлими — 33-20-36, 32-54-35, Котибият — 33-72-83, 32-53-06, Ахборот-тижорат хизмати — 32-54-14, Қабулхона — 32-55-15.

УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-21-05, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-26-22, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Урганчда — 6-72-60, Фарғонада — 6-97-40, Термизда — 2-23-01, Тошкентда: шаҳар бўйича — 33-76-04, вилоят бўйича — 32-26-70

Навбатчи муҳаррир: Алишер РЎЗИЕВ.

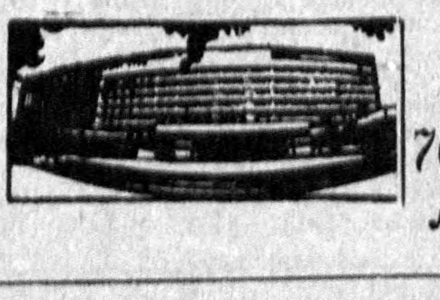

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ:

700083, Тошкент-ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Газета офсет усулида А—2 форматда босилади ● Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди— 21.00.

Г—394. № 211. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.